

Actum Tilliburgis

Mededelingenblad van Heemkundekring 'Tilborch'

Correspondentieadres: Acaciastraat 19; 5038 HE Tilburg

Redactie: kense@home.nl; 5353877

www.heemkundekringtilburg.nl

Schepenzegel uit 1453

Jaargang 44, nummer 1 - januari 2013

Beste heemkundigen,

Het jaar 2012 ligt alweer achter ons. Voor ons, als heemkundigen, was het weer een mooi jaar, blijkens uit het aantal keren dat we het nieuws gehaald hebben. En dat niet om de minste zaken. Vooral de inzet van de project- en werkgroepen "MONUMENTEN", "DRIEKONINGENZINGEN" en "NAOORLOGS ERFGOED" zorgde voor veel publiciteit in regionale nieuwsbladen.

Vooral het feit dat er veel wordt samengewerkt met landelijke en provinciale organisaties/instanties is bijzonder. Verder heeft weer een nieuwe projectgroep het levenslicht gezien: het "ERFGOED PLATFORM". Daarin hebben zitting: Cast, HKK Tilborch, Stichting Straat, Stadsmuseum en de stichting tot Behoud van Tilburgs Cultuurgoed. Een werkgroep "PUBLIC-RELATIONS" is in oprichting. Verder hebben wij een prima verstandhouding en constructief overleg met de beleidsmedewerkers van de gemeente Tilburg. Wij wensen alle project- en werkgroepen veel succes toe in het nieuwe jaar! Loffelijk is ook dat andere actieve leden zo aan de weg timmeren.

Leden die de jaarlijkse busreis, excursies, leden voor ledenavonden, onze website, het Actum Tilliburgis (AT), en fietstocht mogelijk maken en organiseren. Ook onze leden die actief zijn op gemeentelijke cultuurhistorische terreinen zoals de omgevingscommissie Tilburg, open monumentendag, enz. Onze lezingen, van hoogstaande kwaliteit, die steeds meer leden en niet-leden trekken. Dit alles maakt dat onze vereniging in ledental nog steeds groeiende is en een steeds grotere rol gaat spelen binnen onze (Tilburgse) samenleving.

Onze heemkundekring is terug "op de kaart gezet"!

Uw voorzitter dankt u allen voor uw inzet en wenst u en de uwen

een voorspoedig, gelukkig en vooral gezond 2013 toe!

VOORUITBLIK OP DE LEDENAVOND VAN DONDERDAG 17 JANUARI

De schrijver/vormgever Henk Wittenberg en

De tekenaar Danker Jan Oreel zullen hun verhaal vertellen

over de totstandkoming van hun boek

“Brabant, daar brandt nog licht”.

De speciale financiering en het historisch onderzoek zullen aan bod komen.

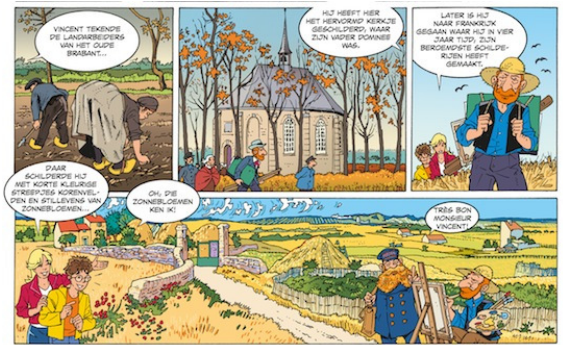
In het boek wordt de hele geschiedenis van Brabant vanaf de ijstijd tot aan het heden, verteld in stripvorm. Daarbij is zoveel als mogelijk uitgegaan van historische gegevens, zoals oude landkaarten en oude kostuums.

“Danker Jan heeft de tekeningen gemaakt, ik heb ze ingekleurd en het scenario geschreven”, vertelt Wittenberg. “Maar voor het zover was, moesten we eerst besluiten welke onderwerpen we aan de orde zouden laten komen. Het gaat per slot van rekening over tweeduizend jaar geschiedenis. Bovendien is niet alles in beeld te vangen.”

Ook Vincent van Gogh loopt rond en wel in zijn eigen schilderijen en daarnaast zijn er de nodige grappen in verwerkt.

In het 2e deel van de lezing zal de geschiedenis van Brabant aan bod komen.

Tijdens de pauze zal het betreffende boek te koop worden aangeboden.

TERUGBLIK OP DE KERSTVIERING

Al ruim voor acht uur liep de zaal vol met zo'n 60 leden en introducés die zich de koffie en banketstaaf goed lieten smaken.

Paul Spapens hield voor de pauze een lezing over het Driekoningenzingen. In de bijbel volgens Matheus staat er maar heel weinig over vermeld. Dat er wijzen waren die uit het oosten kwamen en een ster volgden. Eigenlijk is de rest er allemaal bij verzonnen. In het middenoosten hield men zich vroeger wel met sterrenwielarij bezig. Ook de gaven goud, wierook en mirre zijn symbolen. Een nieuwe ster stond voor een nieuwe koning, daarom zag Koning Herodes daar een gevaar in. Gevolg: het feest van de onnozele kinderen op 28 december. De ster werd rond het jaar 300 vervangen door een engel. Daarom hangt er in onze kerststal nog steeds een engel bovenin. Vast staat dat het liedje over de drie koningen met een nieuwe hoed, al in de 17de eeuw gezongen werd. De traditie staat nu onder druk.

Recent is deze traditie op de Nationale Inventaris Immaterieel Cultureel Erfgoed in Nederland geplaatst. Paul riep alle aanwezigen op om mee te helpen deze traditie in ere te houden. Ook onze heemkundekring helpt daarbij.

Na de pauze traden Marianne en Jan Sikkers op met sketches en liedjes waarbij Marianne de begeleiding verzorgde met haar accordeon. Dat geeft altijd gezelligheid. Het publiek zong ook mee en samen met de rondgaande hapjes gaf dat een heel goede sfeer. Henk bedankte Paul Spapens, Jan en Marianne Sikkers en Wil Brouwer voor hun inbreng om deze avond in kerstsfeer, te laten slagen.

AT-Artikelen uit 1972 op onze website.

Op onze website:

<http://www.heemkundekringtilburg.nl/> en in de linkerkolom bij 'archief artikelen' komen nu de eerstvolgende artikelen uit de AT van het jaar 1972:

72.18. Van oude herinneringen	P. J. van Berkel
72.19. Repertorium Tilburgse pre- en protohistorie-5 Romeinse muntvondsten uit Tilburg	Ronald Peeters
72.20. Het "Paleis" te Goirle	C. Robben
72.21. In memoriam Ferdinand Smulders	J.A.J. Becx
72.22. Tilburg rond 1450-6 De Veldhoven	Ferd. Smulders
72.23. Een belangrijke ballenmakersfamilie te Goirle (2)	J. van Gils

Driekoningenzingen in Midden-Brabant op de Nationale Inventaris Immaterieel Erfgoed !

Op 10 december 2012 werd door de directeur van het Nederlands Centrum voor Volkcultuur en Immaterieel Erfgoed, ons erelid Ineke Strouken, bekend gemaakt dat de Nationale Inventaris Immaterieel Erfgoed is uitgebreid met drie nieuwe elementen van immaterieel erfgoed. Voor Tilburg is het bijzonder omdat het bij één van de voorbeelden gaat om immaterieel erfgoed dat in zwang is in Tilburg: het Driekoningenzingen in Midden-Brabant.

In de middeleeuwen al werd het feest van Driekoningen met veel spektakel gevierd. Het was één van de belangrijkste kerkelijke feesten van het jaar, nog belangrijker dan Kerstmis. In Midden-Brabant werd het in de twintigste eeuw een vrolijk kinderfeest dat tot de dag van vandaag bewaard is gebleven. Vanaf 1937 kwam het georganiseerde Driekoningenzingen voor een jury in zwang, tegenwoordig georganiseerd door vier erfgoedorganisaties, de Stichting Tilburgse Toal, de Stichting tot behoud van Tilburgs Cultuurgood en de Heemkundekringen van Goirle en Tilburg. De HKK Tilborch was de initiatiefnemer om het Driekoningen zingen voor te dragen voor de Nationale

Inventaris van het Immaterieel Erfgoed en richtte daartoe in 2011 de werkgroep "Driekoningenzingen" op, waarin de genoemde stichtingen en verenigingen zitting hebben. Ons lid Paul Spapens is voorzitter van deze werkgroep.

Het Driekoningenzingen in Midden-Brabant is een levende maar ook bedreigde traditie. In een tijd van ontkerkelijking werkt de werkgroep aan een nieuwe invulling van de traditie. De levensvatbaarheid van immaterieel erfgoed is allereerst een taak van de gemeenschappen zelf. Plaatsing op de Nationale Inventaris Immaterieel Cultureel Erfgoed is een vorm van erkenning waarop de werkgroep trots kan zijn. Erkenning heeft een enthousiasmerende werking/functie die positief kan uitwerken om deze traditie levend te houden.

De werkgroep werkt nu aan een zgn. safeguardinsplan. Safeguarden is het doorgeven van liefde, kennis en vaardigheden van een traditie aan volgende generaties. Het is belangrijk hiervoor een zo breed mogelijk support te krijgen in zowel Brabant als Vlaanderen. Een plaats op de inventarislijst wordt door de werkgroep ervaren als een serieuze steun in de rug en is de vaste overtuiging toegedaan dat dat ertoe zal bijdragen dat de traditie zal blijven bestaan!

Tijdens een Studiedag, in het kader van het Interreg-project “Sociale Innovatie tot instandhouding van Klein Religieus Erfgoed”, georganiseerd door het Nederlands Centrum voor Volkscultuur en Immaterieel Erfgoed, wat plaatsvond op 11 december 2012 in Vught, werd door onze voorzitter uitleg gegeven over het project “Driekoningenzingen”. Het werd door het gehoor zeer positief ontvangen en de werkgroep werd veel lof toegezwaaid.

Dit mag door de werkgroep als een extra opsteker worden ervaren en hen een extra motivatie geven om met veel verve door te gaan op de ingeslagen weg.

Wij feliciteren de werkgroep “Driekoningenzingen”
en wensen hen verder veel succes toe.

HET BESTUUR.

Cursus regionale geschiedenis

De cursus ‘Regionale geschiedenis in Brabant: een verkenning’ van de leerstoel Cultuur in Brabant (Universiteit van Tilburg) heeft het afgelopen najaar opnieuw plaatsgevonden. Deze gratis reeks van 13 hoorcolleges begon op 5 september en eindigde 12 december met een excursie. De colleges werden gegeven door prof. dr. Arnoud-Jan Bijsterveld en drs. Jan van Oudheusden. Prof. dr. Jos Swanenberg verzorgde op 28 november een gastcollege, specifiek over (streek-)taal. Het aantal aanmeldingen voor de cursus was deze keer overdonderend. Onder de 50 deelnemers zo’n 10 leden van onze heemkundekring.

De collegereeks heeft de cursisten vertrouwd gemaakt met de uitgangspunten, achtergronden en methodes van regionaal-historisch en volkskundig onderzoek, toegespitst op de provincie Noord-Brabant. Aan de hand van een overzicht van de geschiedenis werd de wisselwerking tussen geschiedbeeld en zelfbeeld van de Brabanders verduidelijkt. Centraal stond dus de verhouding tussen de beeldvorming over het verleden en de vormgeving van de hedendaagse Brabantse identiteit. Het gebruikte handboek ‘Verhalen van Brabant’ is ook voor niet-cursisten een aanrader. Tijdens de afsluitende excursie werden de cursisten in Breda op het terrein van de KMA en in de Grote Kerk rondgeleid. Eind dit jaar zal de cursus waarschijnlijk opnieuw gegeven worden, maar dan in het kader van de Brabant Academie. Het op te richten nieuwe provinciaal kenniscentrum voor erfgoed.

Lezingen in :	17/1,	21/2,	21/3,	18/4,
	16/5,	20/6.		

Bij Boerke Mutsaers, Vijverlaan 2 om 20.00 uur

Wilt u AT niet meer thuis per e-mail ontvangen, stuur dan s.v.p. een e-mail bericht aan

Kense@home.nl

Voor zowel deze A.T. als voor voorgaande nummers kunt u terecht op de website

www.heemkundekringtilburg.nl

Rekeningnummer van de Heemkundekring: 2920712

Heemkundekring Tilburg Tilburg

Actum Tilliburgis

Mededelingenblad van Heemkundekring 'Tilborch'

Correspondentieadres: Acaciastraat 19; 5038 HE Tilburg

Redactie: kense@home.nl; 5353877

www.heemkundekringtilburg.nl

Schepenzegel uit 1453

Jaargang 44, nummer 2 - februari 2013

VOORUITBLIK OP DE JAARVERGADERING MET LEZING VAN DONDERDAG 21 FEBRUARI

> Kandidaat-bestuurslid Sander van Bladel stelt zich voor

In december 1970 ben ik in Goirle geboren. Hiermee ben ik dus exact 1 jaar jonger dan de heemkundekring, want zoals jullie wellicht weten werd die in december 1969 opgericht. Opgegroeid ben ik in Haarsteeg, en naar de middelbare school geweest in Drunen.

In 1991 ben ik geschiedenis gaan studeren aan de Lerarenopleiding in Tilburg. Maar pas in 2005 ben ik ook echt iets met die opleiding gaan doen.

Een baan bij het Streekarchief in Heusden is natuurlijk een goede leerschool als je altijd al een interesse hebt voor lokale en regionale geschiedenis. In deze periode was ik ook actief als bestuurs- en redactielid van de stichting Historische Reeks Heusden & Altena.

Sinds 2008 werk ik bij Erfgoedcentrum DiEP. Dit is het historische archief van Dordrecht en de regio. Tussen 2006 en 2010 heb in deeltijd geschiedenis gestudeerd aan de Universiteit Utrecht. Sinds kort ben ik ook actief binnen de Historische Vereniging Brabant. Regelmatig schrijf ik in tijdschriften en boeken over uiteenlopende historische onderwerpen. Het lijkt me een uitdaging om samen met de huidige bestuursleden meer mensen, ook leeftijdsgenoten, te enthousiasmeren voor het werk van onze heemkundekring!

> Na de pauze, de lezing 'Pieter Vreede en Tilburg' door Sander van Bladel.

In 1837 overlijdt een hoogbejaarde Hollandse remonstrantse koopman, die al lang geen publieke functie meer bekleedde, in het huis van een van zijn zoons in Heusden. Toch is dit een persoon aan wie Noord-Brabant in de emancipatie t.o.v. de rest van Nederland veel te danken heeft gehad; Pieter Vreede.

Vreede speelde een grote rol van betekenis in de Bataafse omwenteling van 1795. De jaren daarna waren hectisch, Pieter Vreede pleit vurig voor de eerste grondwet van Nederland. In 1798 worden er in Nederland twee staatsgrepen gepleegd en Vreede verdwijnt, anders dan sommige andere 'patriotten', weer van het nationale toneel.

Hoe lagen de politieke krachtsverhoudingen in deze periode? Vreede woonde dan weliswaar maar iets meer dan tien jaar in Tilburg, wat valt er te zeggen over zijn banden met Brabant en met de stad? Tegen de achtergrond van zijn boeiende persoonlijke leven zal Sander van Bladel op deze en andere vragen antwoord proberen te geven.

Over de schoonheid van het Tilburgse Pieter Vreedeplein kan je twisten, maar de spreker zal betogen waarom ieder zichzelf respecterende Noord-Brabantse plaats toch in ieder geval een Pieter Vreedeplein, -plantsoen of –straat zou moeten hebben!

Agenda Algemene Ledenvergadering van 21 februari 2013.

- a) Opening
Welkom
Melding vertrokken leden
Melding nieuwe leden
Overleden leden.
- b) Notulen Algemene Ledenvergadering van 16 februari 2012
- c) Mededelingen en ingekomen stukken
- d) Jaarverslag activiteiten over 2012
- e) Overzicht bezittingen
- f) Financieel overzicht
- g) Vaststelling begroting en contributie voor 2013
- h) Verklaring kascontrolecommissie: verklaring van dhr. Viellevoije en dhr. Konings.. Dhr. Viellevoije is aftredend.
- i) Benoeming kascontrolecommissie voor 2013.
- j) Bestuursverkiezing en uitbreiding bestuur met 1 persoon (dhr. Sander van Bladel; voorstel vanuit het bestuur).
- k) Beleid voor 2013.
- l) Rondvraag
- m) Sluiting en pauze.

Opmerking:

De notulen van de Algemene Ledenvergadering van 16 februari 2012 zijn te verkrijgen bij het secretariaat. Voor aanvang van de ledenvergadering zullen van deze notulen een 20-tal ter lezing over de diverse tafeltjes verspreid liggen.

TERUGBLIK OP DE LEZING VAN 17 JANUARI OVER HET BOEK “BRABANT DAAR BRANDT NOG LICHT”

Henk Wittenberg, schrijver van het stripboek “Brabant, daar brandt nog licht.”, heeft voor de pauze het verhaal verteld over de ontwikkeling van dit boek.

Toen tussen de schrijver/vormgever Henk en de tekenaar Danker-Jan Oreelhet idee geboren was om de hele geschiedenis van Brabant vanaf de ijstijd tot nu toe in stripvorm vast te leggen, zijn ze op zoek gegaan naar een startkapitaal van € 25.000,-. Door 250 medestanders te vinden bij familie en vrienden, die elk € 100,- storten, was het beginkapitaal redelijk makkelijk bijeen. Het maximum aantal bladzijden werd bepaald en vervolgens bekeken welk verhaal er wel en niet in moest. De onderwerpen moesten zich lenen voor het beeldverhaal, dus twisten over Bijbelteksten konden er niet in en de Romeinse helm in de Peel weer wel. In de blauwdruk, die daarna gemaakt is, werden de ruwe schetsen gemaakt. Als verbindend element

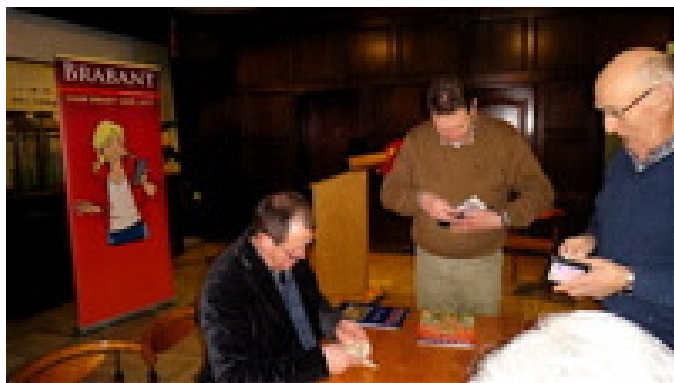

traden de hoofdpersonen Maarten en Eefje op, die door een app op hun mobieltje in de tijd konden reizen.

Veel historisch onderzoek is verricht om de tekeningen in detail te laten kloppen. Zo is de kaart na de laatste ijstijd zo getrouw mogelijk, kloppen de bouwhijswerktuigen bij de St. Jan in Den Bosch en zijn de uniformen met hun kleuren bij de “Dodendraad” uit Wereldoorlog I nauwkeurig bekeken.

Er ontstond bewondering voor de nauwkeurigheid en zorgvuldigheid bij het maken van dit boek. Zonder dit verhaal was waarschijnlijk over vele details heen gekeken en dat zou erg jammer zijn. In de pauze wilden vele toehoorders het boek ook kopen.

In de pauze werden we door Boerke Mutsaers verrast met een glas champagne, die met veel plezier en in dank op het nieuwe jaar genuttigd werd!

Na de pauze volgde in grote stappen 2000 jaar Brabantse geschiedenis uit het boek. Een heel leerzame avond en boek!

OPROEP: Vuursteen-vondsten en -collecties uit Tilburg en omgeving!

Vanuit de gemeente Tilburg ben ik bezig met een onderzoek dat betrekking heeft op de vuursteen vondsten en collecties uit Tilburg en omgeving. Het is de bedoeling inzicht te krijgen in wat er in het verleden aan vuurstenen artefacten is gevonden en waar dat deze vondsten zich tegenwoordig bevinden. Dit om een zo compleet mogelijk beeld te krijgen van de prehistorische archeologie van Tilburg en omgeving.

Het onderzoeksgebied strekt zich globaal uit van de Loonse en Drunense Duinen naar Tilburg, Goirle, Riel, Berkel-Enschot, Udenhout, Oisterwijk en Haren.

Ik ben op zoek naar mensen die in het verleden vuursteen hebben verzameld of mensen die dit nog steeds doen en deze vondsten thuis in hun collectie hebben. Graag zou ik in contact komen met deze personen om zo te achterhalen waar het vuursteen zich bevindt en wanneer mogelijk deze collecties eens te bekijken en te waarderen. Naast de huidige locatie van het vuursteen hoop ik op deze manier duidelijkheid te krijgen in waar het vuursteen is aangetroffen, of het materiaal van een locatie gemengd is met materiaal van andere vondstlocaties, of er zowel gemodificeerde als niet-gemodificeerde artefacten in de collectie zitten die afkomstig zijn van dezelfde vondstlocatie en wat

de grootte van de collectie is. Het vuursteen voor dit onderzoek is niet aan een bepaalde periode gebonden en mag dus uit alle mogelijke perioden dateren.

Mocht u thuis in het bezit zijn van een collectie, enkele losse vuurstenen artefacten of ander soort informatie hebben omtrent vuursteen vondsten in Tilburg en omgeving, neemt u dan alstublieft contact met mij op. Dit kan via de mail of telefonisch.

Mail: inekedejongh85@gmail.com Telefoon: 06-15620467

Alvast hartelijk bedankt, Ineke de Jongh

OPROEP: Project Eerste Wereldoorlog in Tilburg.

Als beeldend kunstenaar ben ik werkzaam in Tilburg en houd me al jaren intensief bezig met de Eerste Wereldoorlog. In het kader van 100 jaar Grote Oorlog 2014- 2018 heb ik met een aantal collega's het plan opgevat een project te organiseren over de Eerste Wereldoorlog in Tilburg. Hiervoor heb ik onlangs contact gelegd met het regionaal archief in Tilburg.

Met gevorderde luxe auto's, omgebouwd tot 'bakwagens' werd brood naar de legerplaatsen gebracht. Op de achtergrond het huidige paleis

Nederland was tijdens de Eerste Wereldoorlog neutraal, maar Brabant heeft in het begin veel vluchtelingen opgevangen. Ook in Tilburg is dit het geval geweest.

Om dit project vorm te geven en te visualiseren ben ik op zoek naar informatie over deze periode in Tilburg. Deze informatie kan bestaan uit foto's, oude (verstuurde) briefkaarten, correspondentie, verhalen, enz. Mijn vraag is dan ook wie mij zou kunnen helpen bij het vinden van deze informatie? Bij voorbaat dank.

Geert Koevoets Tongerlose Hoefstraat 24 5046 NH Tilburg
e-mail: geertkoevoets@planet.nl tel: 013-5420561

Lezingen in :	21/2,	21/3,	18/4,
	16/5,	20/6.	Fietstocht ???
	Bij Boerke Mutsaers, Vijverlaan 2 om 20.00 uur		

Wilt u AT niet meer thuis per e-mail ontvangen, stuur dan s.v.p. een e-mail bericht aan Kense@home.nl

Voor zowel deze A.T. als voor voorgaande nummers kunt u terecht op de website www.heemkundekringtilburg.nl

Rekeningnummer van de Heemkundekring: 2920712
Heemkundekring Tilborch Tilburg

Actum Tilliburgis

Mededelingenblad van Heemkundekring 'Tilborch'

Correspondentieadres: Acaciastraat 19; 5038 HE Tilburg

Redactie: kense@home.nl; 5353877

www.heemkundekringtilburg.nl

Schepenzegel uit 1453

Jaargang 44, nummer 3 – maart 2013

Contributie 2013

De contributie is dit jaar hetzelfde gebleven,
€ 30.- voor leden en € 55.- voor 2 huisgezinsleden.

U kunt nu al betalen door het bedrag over te maken op
Rekeningnummer 29 20 712 t.n.v. de Heemkundekring Tilborch.

U kunt ook de brief afwachten over de automatische incasso.

Wij zullen daarin een handtekening vragen, waarna de incasso in werking kan treden.

Voor informatie kunt u mij altijd bellen of mailen:

Ad. van Eijck - telefoon 013-5435960 ; e-mail: advaneijck@hotmail.com

VOORUITBLIK OP DE LEZING VAN DONDERDAG 21 MAART.

In samenwerking met CAST, verzorgt dr. Wies van Leeuwen

een lezing over **'De waarde van kerkgebouwen'**

In Tilburg en heel Brabant moet op korte termijn beslist gaan worden welke kerken behouden moeten worden, herbestemd of zelfs gesloopt moeten worden. De ontkerkelijking is hiervan de oorzaak en vraagt om een grondige bezinning over de kerkgebouwen.

Hierover zal dr. Wies van Leeuwen voor ons een lezing geven naar aanleiding van zijn nieuwe boek: **'De 100 mooiste kerken van Brabant'**. Dr. Wies van Leeuwen (1950) is architectuurhistoricus en oprichter van het Cuypersgenootschap. Hij houdt zich bezig met de architectuur van de 19de eeuw, het behoud van kerkgebouwen en restauratieopvattingen in de monumentenzorg. Sinds 1979 is hij beleidsmedewerker cultuurhistorie en monumenten bij de provincie Noord-Brabant.

Hij inventariseerde als vrijwilliger voor het bisdom Den Bosch. In 1974 en 1976 schreef hij in twee delen "Langs oude Brabantse kerken" die een overzicht bieden van de vroege middeleeuwen tot kort na 1900. Deze boeken vormden de basis voor zijn nieuwe boek.

Wij organiseren deze lezing in samenwerking met het Cast (Centrum voor Architectuur en Stedenbouw in Tilburg). Daarmee werken we samen in het PRET (Platform voor Ruimtelijk Erfgoed

in Tilburg), een overkoepelend orgaan om het ruimtelijke erfgoed te versterken. Het boek zal die avond ook te koop zijn (€ 29.95). We zullen de mening van dhr. Van Leeuwen met aandacht gaan volgen.

TERUGBLIK OP DE LEDENVERGADERING VAN 21 FEBRUARI

48 Leden waren aanwezig bij de jaarvergadering. De Heemdagen 2013 op 8 en 9 augustus werden aangekondigd. Ze worden gehouden in Breda, waar o.a. het Kasteel van Breda (KMA) wordt bezocht (zie navolgende mededeling). In april zal de maandelijkse lezing gegeven gaan worden door B. van de Calseijde, en die gaat het over dit kasteel en zijn bewoners hebben. Het zal nog verder aangekondigd worden.

Financieel is het weer een goed jaar geweest en de contributie hoeft niet verhoogd te worden. De leden betalen dus € 30.- en twee huisgezinleden samen € 55.-. Het voorstel om de contributie te gaan innen met een automatische incasso vond veel steun.

Een belangrijk punt was de bestuursuitbreiding met Sander van Bladel. Hij werd unaniem begroet en het bestuur is nu weer op volle sterkte.

Verder was er een oproep om mee te werken aan een werkgroep rond de Mariaverering i.v.m. het 50 jarig bestaan van de Mariakapel aan de Kapelhof. (zie navolgende mededeling) Jan en Corry Haagh zullen weer de fietstocht organiseren en Jan Sikkers de busexcursie.

Terugblik op de lezing van Sander van Bladel over Pieter Vreede.

Als net nieuw bestuurslid gaf Sander van Bladel een uiteenzetting over het belang van Pieter Vreede. Naast de grote rol die Pieter speelde op het politieke vlak, was ook zijn persoonlijk leven heel bijzonder. Door toeval werd in 1977 een stapel oude papieren gevonden. Dit bleek een autobiografische levensbeschrijving van Pieter Vreede te zijn. Dit manuscript was nog nooit uitgegeven na zijn dood in 1837 en in 1994 gebeurde dat pas voor het eerst. Erdoor weten we nu ook iets over zijn persoonlijke leven.

Toen zijn vrouw na enkele miskramen uiteindelijk zwanger was moest de vader na drie dagen barensood beslissen of het kind of de vrouw gered moest worden. Hij koos voor zijn vrouw, het kind werd toch geboren en overleefde, zijn eerste vrouw stierf na 17 dagen. Zijn schoonzus ging ervoor zorgen en om met haar te huwen moest hij naar Duitsland. Zijn tweede vrouw was wel snel zwanger maar bleek aan een post-natale depressie te lijden. Pieter moest op de vlucht en in Antwerpen ontmoette hij zijn vrouw weer. Hij wilde opnieuw beginnen als textielabrikant in Lier. Daar werd zijn fabriek door een volksoproer afgebroken terwijl zijn vrouw weer aan het bevallen was. Het kind stierf en hij nam het lijkje in een koffer mee naar Antwerpen en liet het daar illegaal begraven. Het huwelijk werd onwettig verklaard. Na de dood van zijn tweede vrouw vertrok hij naar Tilburg, waar hij ondanks alle tegenslagen

een textiel fabriek sticht aan de huidige Bisschop Zwijsenstraat. Na het overlijden van zijn tweede vrouw huwt hij voor de derde keer met een 26 jaar jongere vrouw. Ook zijn politieke leven was van groot belang. De eerste Brabantse vertegenwoordigers van de Bataafse republiek kwamen in Tilburg bijeen in herberg de Ploeg aan de Oude Markt bij de Stadspomp. Dat was de eerste en belangrijkste stap naar een eenheidsstaat en democratie in Nederland; Staats-Brabant werd een gelijkwaardige provincie. Hij schrijft mee aan de eerste grondwet (nu vaak "vergeten"). Hij heeft ook nog contacten met de grondwetschrijvers in Amerika (bv. John Adams), Door een staatsgreep (generaal Daendels) moet hij van het politieke toneel verdwijnen. Het is goed om deze persoonlijke, regionale en nationale geschiedenis in gedachten te houden als we op het Tilburgse Pieter Vreedeplein lopen. Van Sander mag elk Brabantse stad en dorp een plein of straat hebben die vernoemd is naar deze belangrijke man. Een gedachte die we na de lezing helemaal begrijpen.

Groet Henk Kuiper, op zaterdag 16 maart om 14.00 uur

Henk Kuiper vecht al weken tegen een bedreigende ziekte. Na verschillende bestralingen wordt hij nu verzorgd door Louise van Hasselt en ligt daar op de eerste verdieping, Prof. Donderstraat 54. Henk is te zwak om bezoek te ontvangen daarom wordt er op zaterdag 16 maart om 14.00 uur vanaf de straat een gezamenlijke groet georganiseerd, als blijk van waardering voor Henk en om hem te steunen in zijn strijd tegen zijn ziekte. Het bestuur ondersteunt dit graag en wenst Henk vanaf hier heel veel sterkte.

Gouwdag te Ravels (België), op zaterdag 23 maart

Op deze dag wordt de Gouwdag gevierd met o.a. enkele lezingen, rondleiding kerk, site en schatten van Sint-Michiel te Weelde, rondleiding kerk Sint Jan-Baptist te Weelde en bezoek aan het Heemmuseum 't Kaske te Poppel. Het geheel wordt afgesloten met een receptie, aangeboden door het Gemeentebestuur van Ravels. Kosten € 20,00 per persoon. Nadere inlichtingen bij het secretariaat.

ARCHEOLOGISCH STUDIEDAG DEN BOSCH, op zondag 24 maart

Het Noord-Brabants Archeologisch Genootschap organiseert samen met Brabants Heem de archeologische voorjaarsstudiedag met als thema:

'Oud aardewerk, nieuwe inzichten'

Studies naar aardewerk uit de late prehistorie, de Romeinse tijd en de middeleeuwen en nieuwe tijd. Deze dag bestaat uit drie lezingen die achtereenvolgens het aardewerk uit de late prehistorie, de Romeinse tijd en de middeleeuwen en nieuwe tijd als onderwerp hebben. Daarna zijn er twee workshops waarin in kleinere groepen op meer praktische wijze op het materiaal wordt ingegaan en het aardewerk van dichtbij kan worden bekeken. Tijdens de workshops is er tevens de mogelijkheid om zelf meegebracht schervenmateriaal te laten determineren.

De studiedag wordt gehouden in de nieuw ingerichte publieksruimte van de afdeling Bouwhistorie Archeologie en Monumenten van de Gemeente 's-Hertogenbosch, die enkele dagen daarvoor officieel wordt geopend. Locatie: Oude Sint-Jacobskerk, Bethaniestraat 4 5211 LJ 's-Hertogenbosch

De kosten bedragen € 22 per persoon, te betalen in de zaal. Bij deze prijs is koffie, thee en de lunch (soep en broodjes) inbegrepen. In verband met de lunch is het noodzakelijk dat u een aanmeldingsformulier uiterlijk 17 maart 2013 aan ons retourneert.

U kunt u aanmelden per e-mail vóór die datum naar: nbgarcheologie@Gmail.com

Excursie naar ISOTOPOLIS, opslagplaats voor radioactief afval, op 25 april

Volkomen veilig een kijkje nemen achter de muren van een opslagplaats voor radioactief afval.

U krijgt glasheldere informatie op maat van iedereen die belangstelling heeft voor dit soort afvalstoffen. Schoolgroepen, verenigingen, tieners, senioren en individuen zijn u voorgegaan.

In een nevelkamer bijvoorbeeld wordt een onzichtbare straal zichtbaar gemaakt.

Isotopolis speelt open kaart over alle wetenschappelijke en maatschappelijke factoren die met radioactief afval te maken hebben. Je krijgt antwoord op alle vragen over dit soort afval, en de oplossingen voor de berging op lange termijn. Zie Isotopolis als de organisatie die een verhelderend licht werpt op deze complexe materie en het beheer van radioactief afval.

Wij vertrekken met eigen auto's vanaf Boerke Mutsaers op donderdag 25 april 2013 om 13.45 uur.

Vanaf 15.00 uur krijgt u een 3 uur durend program met uitleg rondleiding en film over het werk van deze Belgische Overheidsorganisatie. Entree, koffie, frisdrank, alles gratis. Een bijzonder leerrijk en visueel attractief programma krijgen wij voorgeschoteld. Ja.... het is zelfs spannend.

Ivm met de brandstofkosten van auto's etc. vragen wij een bescheiden bijdrage van Euro 5 per deelnemer. Betalen op giro 2920712 van de heemkundekring = aanmelden. Wilt u bij de betalingsomschrijving op 3 dingen letten. U moet uw naam en voornaam opgeven; U moet uw paspoortnummer vermelden; U gelieve op te geven of uw eigen auto ter beschikking is voor de reis van 2 x 50 km. **WILT U DAT DAN DOEN VÓÓR 11 APRIL 2013.**

Op die dag namelijk moeten wij lijsten met namen en adressen alsmede paspoortnummers doormailen naar Dessel!! 'S-avonds bent u om 19.00 uur weer terug bij Boerke Mutsaers.

Goede reis en tot ziens. En neem uw paspoort straks mee. Jan Sikkers.

HEEMDAGEN IN BREDA, op 8 en 9 augustus

De Heemkundekring Engelbrecht van Nassau te Breda organiseert dit jaar de Brabantse Heemdagen. Deze 2 dagen zullen plaatsvinden op donderdag 8 en vrijdag 9 augustus 2013 in Breda. Op donderdag 8 augustus zal 's-morgens een bezoek worden gebracht aan het kasteel van de Nassau's (beter bekend als de KMA) en 's-middags wordt een wandeling georganiseerd door het historische gedeelte van de stad.

Op vrijdag 9 augustus 2013 zal een fietstocht worden gehouden door de mooie natuur, die rond Breda te vinden is. De kosten voor deze 2 dagen bedragen € 85,00 per persoon.

De eventuele fietshuur bedraagt € 8,50 per rijwiel.

Uiterlijk 31 mei 2013 dient men zich te hebben aangemeld bij deelname.

Nadere inlichtingen zijn bij het secretariaat te bekomen of via de website van Engelbrecht van Nassau. <http://www.engelbrechtvannassau.nl/>

Lezingen in :	21/3,	18/4,	
	16/5,	20/6.	Fietstocht ???
Bij Boerke Mutsaers, Vijverlaan 2 om 20.00 uur			

Rekeningnummer van de Heemkundekring: 2920712
Heemkundekring Tilborch Tilburg

OPROEP ! Het struikelstenen project in Tilburg

Het project struikelstenen, of ook stolpersteinen genoemd, is een initiatief uit 1994 van een Duitse kunstenaar. Deze struikelstenen op het trottoir voor de huizen van mensen die door de nazi's verdreven, gedeporteerd, vermoord of tot zelfmoord gedreven zijn, dienen om de herinnering levend te houden.

Op deze stenen zijn, in een messing plaatje de naam, geboortedatum, deportatiedatum en plaats en datum van overlijden gestanst. Hier in Tilburg hebben hoogleraar geschiedenis Arnoud-Jan van Bijsterveld samen met Petra Robben van het Stadmuseum het initiatief genomen om hier in Tilburg nadere gegevens over de overleden joodse Tilburgers te verzamelen en vast te leggen. Mocht iemand nog foto's bezitten uit de oorlog, of van daarvoor, van joodse Tilburgers en gegevens waar onderdak is verleend, dan wordt dat zeer gewaardeerd. Graag contact met Ad van de Gender of Frans Kense.

OPROEP ! Inventarisatie Mariabeelden en -tegels in Tilburg

In 2014 herdenken wij het feit dat 50 jaar geleden de Kapel van O.L.V. ter Nood aan de Kapelhof 6 (bij de Oude Markt) werd ingewijd.

Deze kapel werd gebouwd ter nagedachtenis aan de gevallen in de Tweede Wereldoorlog. Het werd gebouwd naar een ontwerp van architect Jos Schijvens; de glas-in-lood ramen zijn ontworpen door Daan Wildschut. De kapel wordt mogelijk aangemerkt als rijksmonument.

Naar aanleiding van dit jubileum werkt ons lid Paul Spapens aan een boek over de geschiedenis van de Mariaverering in Tilburg. In dit boek wil hij onder meer aandacht besteden aan alle openbare Maria-uitingen (beelden, tegels en dergelijke) in de stad Tilburg. Hiervoor moet een inventarisatie worden uitgevoerd. Als lid van onze heemkundekring roept Paul Spapens leden op om toe te treden tot een werkgroep, die deze inventarisatie uit gaat voeren. Daartoe moeten alle straten en pleinen worden bezocht. Overigens is een deel van de stad al geïnventariseerd.

Wie wil als vrijwilliger aan dit project deelnemen? Graag aanmelding via onze secretaris Jan Rossou, Acaciastraat 19, 5038 HE te Tilburg (tel.: 013-5362566).

OPROEP ! Samenwerking over de grens over de Eerste Wereldoorlog

In de drie Nederlandstalige Brabantse provincies aan beide kanten van de landsgrens werken de koepelorganisaties van de heemkringen sinds begin 2012 samen. Het samenwerkingsverband 'Oud-Hertogdom Brabant' bestaat uit vertegenwoordigers van Brabants Heem, Heemkunde Gouw Antwerpen en Heemkunde Vlaams-Brabant.

De doelstelling is in dit gebied heemkundige grenzen 'open te breken' en krachten te bundelen. In de werkgroep die dit de komende jaren probeert te realiseren nemen namens Noord-Brabant onder andere deel; Theo Cuijpers (Erfgoed Brabant) en Tom van der Aalst (archivaris bij het Streekarchief Land van Heusden en Altena).

Een eerste samenwerkingsproject werd door Heemkunde Gouw Antwerpen vorig jaar op 24 november georganiseerd. Die middag werd door deskundigen en geïnteresseerden gediscussieerd over de vraag in hoeverre er sprake is van een gedeelde geschiedenis, taal en identiteit. Onze heemkundekring was aanwezig met secretaris Jan Rossou en de leden Jan Sikkers, Ad van de Gender en Sander van Bladel.

Met gevorderde luxe auto's, omgebouwd tot 'bakwagens' werd brood naar de legerplaatsen gebracht. Op de achtergrond het huidige paleis.

In welke mate zijn periodes als de 80-jarige oorlog (1568-1648) en de Belgische opstand (1830-1839) in de Brabantse geschiedenis bepalend geweest? Bestaat 'DE' Brabantse taal eigenlijk (nog) wel? En hoe zullen Brabant en de Brabantse identiteit zich in de toekomst gaan ontwikkelen? Vanaf dit jaar zullen er op andere locaties nog meer gezamenlijke activiteiten ontplooid worden. In 2014 moet er een boek verschijnen over de Eerste Wereldoorlog. Hierin worden tientallen korte heemkundige, mogelijk ook Tilburgse, verhalen gebundeld.

OPROEP ! Werkgroep 150 jaar spoorlijn Tilburg-Boxtel, 2015

Op 1 mei 2015 gaat de Heemkundekring Boxtel herdenken, dat 150 jaar geleden de eerste spoorlijn in Boxtel operationeel werd. Zij gaan dit doen met een scala van activiteiten, waarvan alle details nog niet zijn ingevuld. Het is wel zo goed als definitief, dat er een boek gaat verschijnen over de geschiedenis van station Boxtel. Tevens is een soort diorama gepland, waar de kijker virtueel met de trein door station Boxtel rijdt, in de diverse versies van dat station. Waarom wij dit vertellen ? De eerste spoorlijn in Boxtel kwam uit Tilburg. Tilburg had al eerder (oktober 1863) een station: de lijn Breda-Tilburg, dus jullie hebben in 2013 een jubileum te vieren. Maar als jullie dat voorbij laten gaan, hebben jullie wellicht interesse om met ons eens te praten, of jullie wellicht (gedeeltelijk) meedoen in 2015. Best aardig misschien om historische treinen te laten rijden tussen Tilburg en Boxtel, bij voorbeeld. Ik hoor wel of er in principe interesse is in Tilburg.
Jos Mandos – Boxtel. jos@josmandos.nl

Actum Tilliburgis

Mededelingenblad van Heemkundekring 'Tilborch'

Correspondentieadres: Acaciastraat 19; 5038 HE Tilburg

Redactie: kense@home.nl; 5353877

www.heemkundekringtilburg.nl

Schepenzegel uit 1453

Jaargang 44, nummer 4 – april 2013

CONTRIBUTIE: € 30,-/€ 55.- op rekeningnummer 2920712. De contributie voor 2013 komt al goed binnen. U kunt deze nog gewoon zelf overmaken. Over een ruime week volgt een brief over de automatische incasso voor diegene die nog niet betaald hebben.

VOORUITBLIK OP DE LEZING VAN DONDERDAG 18 APRIL DOOR BOUDEWIJN VAN CALSEIJDE OVER *DE HEREN VAN NASSAU-BREDA EN HUN KASTEEL TE BREDA.*

Meestal als we aan Willem van Oranje denken, associëren we dat met Hollanders en protestants. Toch was Willem katholiek en had hij zijn kasteel hier vlakbij in Breda.

De ontwikkelingen van en rond dit kasteel, nu de KMA, kan onze spreker Boudewijn van de Calseijde als geen ander vertellen. Een nuttige geschiedenisles zo net voor de kroonoverdracht.

Hij zal ook de spreker zijn bij de volgende Brabantse Heemdagen in Breda.

EXCURSIE ISOTOPOLIS op 25 april (zie vorige mededelingenblad)

U kunt zich nog opgeven tot 16 april. Bel Ad. van Eijck, 013-5435960.

TERUGBLIK OP DE LEZING VAN WIES VAN LEEUWEN OP 22 MAART

Omdat we wel een grote opkomst verwachtten, was de naastliggende zaal erbij getrokken en dat was geen overbodige luxe. Na een korte uitleg over onze samenwerking met het CAST (Centrum voor Architectuur en Stedenbouw) stelde de nieuwe vertegenwoordiger hiervan, Merle Rodenburg zich voor.

Hierna was het woord aan de goede spreker Wies van Leeuwen. In grote stilte werd er geluisterd naar deze deskundige spreker over de waarde van kerken in Brabant en het probleem van de ontkerkelijking.

Het belangrijkste van kerken en hun inventaris is dat ze verhalen te vertellen hebben over de geschiedenis.

Vaak hebben er andere bestemmingen op gezeten, zijn er belangrijke personen bij betrokken geweest of zijn ze er begraven en zijn er stijkenmerken aan verbonden uit een bepaalde tijd. Ook de inventarissen vertellen een deel van de geschiedenis.

Zo zijn soms nog beschadigingen uit de Beeldenstorm van 1648 te zien. Veel inventarissen in Brabant komen b.v. uit België. Ze kunnen dan een andere stijl hebben als de kerk zelf.

Ook de lokale notabele, zoals fabrikanten, droegen bij aan een rijke inventaris.

Bij de z.g. Waterstaatskerken bemoeide de rijksoverheid zich met de constructie. In verband met het geld moesten deze sober en doelmatig zijn. In Tilburg werd de Heikese kerk terug gegeven aan de katholieken. De preekstoel namen de protestanten mee naar hun nieuwe kerk, de Pauluskerk. Mede door het geld dat Willem II vroeg aan zijn vader voor de Goirkese kerk is deze gebouwd. Dit was de eerste neogotische kerk in Nederland. Willem II studeerde in Engeland en kwam daar in contact met de gotiek. Via architect P. Cuijpers kwam deze stijl “in de mode”.

H. van Tulder was weer een volgeling van Cuijpers. De in 1975 gesloopte kerk van de Noordhoek was een kerk van P Cuijpers. Toen klonk “neo” gotiek als een imitatiestijl.

Later kwamen de nieuwe stijlen, gebaseerd op de Amsterdamse school. Pilaren waren daar zichtbelemmeringen en moesten vermeden worden. De Theresia- en Sacramentskerk zijn daar voorbeelden van. Vanaf 1966 (bisschop Bekkers) zijn er geen grote kerken meer gebouwd.

Wies van Leeuwen hield een vurig pleidooi om kerken zo weinig mogelijk te slopen.

Herbestemmen is veel beter. **De kerken moeten hun verhaal kunnen blijven vertellen.**

Een warm en verdient applaus besloot deze lezing.

Healing Henk Kuiper op zaterdag 16 maart.

Zoals in het vorige mededelingenblad al aangekondigd, was er op zaterdagmiddag 16 maart 2013 om 14.00 uur een bijeenkomst in de Prof. Donderstraat, voor huis nummer 54. Er waren zo'n 80 mensen bijeen om Henk een hart onder de riem te steken bij zijn strijd tegen zijn ziekte. Henk was hierdoor zichtbaar verrast. Het was goed geheim gehouden.

Spontaan kwamen er toespraakjes, o.a. van onze voorzitter, werden er liedjes gezongen en stroomde goede energie via een mantra naar Henk toe. Die genoot daar zichtbaar van en bij zijn dankwoordje bleek zijn geest nog ongebroken.

Wij wensen Henk het allerbeste en danken Louise voor haar goede zorgen.

Op www.cubra.nl is hier meer over te lezen, een heel interessante site.

Overdracht documentatie Fokcentrale aan het Regionaal Archief Tilburg

Op 2 april 2013 is het fokregister dat de Heemkundekring Tilborch door schenking in het bezit heeft gekregen en in opslag lag bij Jan Haagh, in bruikleen ondergebracht bij het RAT. Het register werd in ontvangst genomen door de gemeentearchivaris Yvonne Welings. Het is een heel pakket van 40 boeken, waarin onder anderen per koe de gegevens vastgelegd zijn over het aantal liters melkproductie, vetgehalte en gezondheid. De gegevens waren nog met de hand ingeschreven en ook was met de hand het vlekkenpatroon ingetekend waaraan de koe te herkennen was.

Jan Haagh, zelf boer geweest, gaf een uitleg bij deze overdracht. In Tilburg hadden we het roodbont vee. Verder was er in Brabant ook zwartbont vee. Precies werd bijgehouden hoeveel liter melk er werd gegeven. In die tijd werd nog handmatig gemolken. Gemiddeld was dat 3.000 tot 4.000 liter, nu is dat 10.000 liter !

Tot in de jaren zestig waren er boeren in de stad werkzaam in de landbouw en veeteelt, veelal in het zogenaamde gemengd bedrijf. Boter en melk waren geleverde producten. Producent en consument leefden dicht bij elkaar.

Tegenwoordig is alles gedigitaliseerd en werkt men met oormerken. Ook 2 foto's in lijst uit 1938, die gemaakt zijn bij het 25 jarig bestaan van de CTM, de coöperatie van de Tilburgse melkveehouders, werden overgedragen. Op de ene foto staan de mannen en op de ander de vrouwen, waarvan sommigen in klederdracht. Per foto enkele honderden personen. Yvonne herkende er nog personen op zoals oud burgemeester van de Mortel. Het is goed dat deze archiefstukken nu in goede condities bewaard worden en voor een breed publiek toegankelijk zijn. Samenwerken levert hier voor iedereen voordelen op.

Gemeentearchivaris Yvonne Welings is blij met deze samenwerkingspartner en aanwinst, samen kan op deze manier het verleden van de stad bewaard worden en het verhaal van de stad verteld worden....

MONUMENTENBERICHTEN

- Ons bezwaar tegen het niet plaatsen van de van Mierlo bank, Spoorlaan 346 op de gemeentelijk monumentenlijst is door B&W afgewezen. Dat is jammer omdat het een mooi voorbeeld is van wederopbouwarchitectuur. Ook de Spoorlaan was toen een voorbeeld van de nieuwe tijd, een dubbele wegen een modern Station en Postkantoor.

De strijd voor behoud blijft.

- Onze lijst met de top 40 wederopbouwplannen is intussen via de krant bekend gemaakt. Binnenkort hopen we hier met de wethouder een gesprek over te hebben.
- Op korte termijn staan er rond de plannen van de Sacramentskerk nieuwe ontwikkelingen te gebeuren. We moeten nog even afwachten.

AT-artikelen uit 1973 op onze website.

Op onze website: <http://www.heemkundekringtilburg.nl/> en in de linkerkolom bij 'archief artikelen' komen nu de eerste artikelen uit de AT van het jaar 1973:

73.1. Ten geleide (verklaring naam "Actum Tilliburgis")

73.2. Beroepschrift "Het Zand" (groenelong)

secretaris

73.3. Repertorium Tilburgse pre- en protohistorie-6
urnenveld uit de vroege ijzertijd in het wandelbos

Ronald Peeters

73.4. Memoires van een 76-jarige uit zijn kindertijd

M van den Dries

73.5. Hoe Jantje van Os leerde schrijven (ca. 1700)

Wim van Hest

73.6. Statuten van de heemkundekring Tilborch

Bestuur

73.7. Rondzendband

Briefvies

OPROEP! Rosmolenplein

Sinds kort wordt er gewerkt aan de bouw van een nieuwe historische website over het Tilburgse Rosmolenplein: www.rosmolenplein.nl.

De initiator, Theo van Etten, is momenteel druk bezig om allerlei verzameld materiaal op de site te plaatsen. En om het geheel nog interessanter te maken vraagt hij jullie inbreng.

Doel van de website is laagdrempelig: mensen informeren, enthousiasmeren over de interessante dingen die zo'n ogenschijnlijk saai plein in zich heeft.

Want dit plein kent een (verborgen) historie die vele honderden jaren terug gaat. Het is interessant om de link te leggen tussen het heden en verleden, want dat verklaart waarom het plein er nu bij ligt zoals het er bij ligt.

De website is bedoeld voor een breed publiek. Niet alleen voor omwonenden of oud-bewoners, maar voor alle Tilburgers. De site biedt dan ook geen ingewikkelde wetenschappelijke onderbouwingen maar juist toegankelijke onderwerpen zoals de vroegere windmolen, rosmolen en allerlei bedrijven die aan plein gevestigd waren.

De bebouwing is zo'n beetje onderzocht. Maar wat het veel leuker maakt is als mensen hun verhalen gaan toevoegen. Daarom hierbij een oproep aan iedereen die dat wil om verhalen, foto's, anekdotes te delen. Mail ze naar: tee.joo@live.nl en we geven ze een plaatsje op de website.

En de bouw is nog maar net gestart. Schroom dus niet om over een tijdje nóg eens een bezoek te brengen!

Nieuw lid: Diny Offermans, Tilburg

Afgemeld als lid: Marianne Sebregts-Kieboom, Tilburg

Lezingen in :	18/4,	6/5,
	20/6.	Fietstocht zo., 23/6
Bij Boerke Mutsaers, Vijverlaan 2 om 20.00 uur		

Rekeningnummer van de Heemkundekring: 2920712
Heemkundekring Tilborch Tilburg

Actum Tilliburgis

Mededelingenblad van Heemkundekring 'Tilborch'

Correspondentieadres: Acaciastraat 19; 5038 HE Tilburg

Redactie: kense@home.nl; 5353877

www.heemkundekringtilburg.nl

Schepenzegel uit 1453

Jaargang 44, nummer 5 – mei 2013

Vooruitblik op 16 mei 'Humor op z'n Brabants'

Heemkundige en zanger Cor Swanenberg (vader van Jos) en accordeonist Henk Verhagen zullen voor ons de Brabantse humor laten horen, zien en voelen in conferences en liedjes in het Brabants dialect. Een gebeurtenis die u niet mag missen.

Cor Swanenberg (voormalig leraar Engels en Duits) is schrijver, verteller en zanger. Hij schreef een aantal boeken over Brabant. Al meer dan dertig jaar brengt Cor Swanenberg uit Rosmalen zijn humoristische programma in Brabants dialect. De laatste jaren doet hij dat samen met accordeonist Henk Verhagen uit Den Dungen. Swanenberg heeft verschillende publicaties op zijn eigen naam staan. Samen met zijn schreef hij 'Eige greij', de Brabantse grammatica 'Op goei gevuul' en 'Oost-Brabants'.

Verder stelt Swanenberg al twintig jaar lang de Brabantse Scheurkalender samen en is hij redacteur van het radio-programma 'Brabant leeft' van Omroep Brabant.

Terugblik op de lezing van 18 april door

BOUDEWIJN VAN CALSEIJDE

over de Heren van Nassau-Breda en hun kasteel te Breda

Voor een goedgevulde zaal van meer als 70 leden en niet-leden, hield deze makkelijk sprekende deskundige een verhaal over het kasteel van Breda en de wetenswaardigheden over zijn bewoners.

In de aanloop naar Willem van Oranje, die daar zijn kasteel had, werd de geschiedenis verteld met o.a. Karel de Stoute (=stoutmoedige), Johanna de Waanzinnige, Karel V en Philips de Goede. De Oranjes werden door strategische huwelijken steeds belangrijker.

In de verschillende graafschappen werd toen veel gevochten en er werd veel strategisch gehuwd. Helemaal aan het begin staat in het verhaal Jan van Polanen.

Vele afbeeldingen van Breda in de verschillende perioden werden getoond. De grote kerk werd vooral gebouwd om de stad een belangrijke uitstraling te geven.

Rond 1500 waren de Nassau's erg belangrijk. Ze waren aanwezig bij de doop van Karel V.

Rond die tijd werd ook het Mastbos al aangelegd.

Ook de vesting Breda met dijken in plaats van muren wordt daarna aangelegd.

Uit archeologische opgravingen uit een put en uit oude documenten is precies uitgezocht wat er in 1553 op het menu heeft gestaan bij een groot diner. Met o.a. 33 forellen, 1100 rivierkreeften en 89 tongen en zelfs kalkoenen. Slechts 50 jaar na de ontdekking van Amerika werden blijkbaar deze dieren, die uit Amerika komen, hier al gegeten.

Door koning Willem 1 is het kasteel kazerne geworden, wat het nu met de KMA nog steeds is. Een mooie geschiedenisles zo net voor de troonsoverdracht,

MONUMENTENBERICHTEN

Op 24 april 2013 heeft de projectgroep Wederopbouw erfgoed hun top 40 aan wethouder M. Moorman aangeboden. De projectgroep (een samenwerkingsverband tussen de Heemkundekring, Erfgoedvereniging Heemschut en het Cuijpersgenootschap) is in 2010 gaan samenwerken om dit kwetsbare erfgoed beter te gaan beschermen.

In een begeleidende powerpoint presentatie werd de korte geschiedenis samengevat, de panden kort besproken en werd het verzoek tot betere bescherming goed onder woorden gebracht. Ook werd aandacht gevraagd voor eventuele herbestemming van dit erfgoed en om speciale aandacht bij het vernieuwen van de naoorlogse wijken.

Heel mooi is het dat er uit de top 40 al drie panden op de nieuwe rijksmonumentenlijst zijn gezet. Wethouder Moorman kon zich goed vinden in dit betoog en zegde toe in contact te blijven over dit onderwerp.

Van het bestuur; bezoek aan het Regionaal Archief Tilburg (RAT)

Alle leden van onze Heemkundekring zijn hierbij uitgenodigd door het Regionaal Archief Tilburg op donderdagavond 13 juni om 19.30 uur voor een nadere kennismaking.

Op 2 april j.l. zijn de stamboekveeregisters door de Heemkundekring in bruikleen gegeven aan het RAT. Daarbij nodigde de **conservator, Yvonne Welings** de heemkundekring uit om nog eens op bezoek te komen.

Er zal ons het nodige getoond en uitgelegd worden en zullen we wellicht ook aan het werk gezet kunnen worden. Daarbij zal het wiki-project van de Bredaseweg uitgelegd worden en ook het genealogie (stamboomonderzoek) zal aan bod komen.

Kosten zijn er niet aan verbonden, maar graag **tevorens even aanmelden bij het secretariaat** (telefoon of e-mail) voor het RAT om een geschikte ruimte te reserveren en te zorgen dat er voldoende koffie/thee klaar staat. **Een aanrader!**

Van het bestuur: Het secretariaat is gesloten vanaf 4 mei tot 12 mei

FIETSTOCHT OP ZONDAG 23 JUNI.

Op deze hopelijk zonnige dag gaan we weer onder de hoede van Jan en Corrie Haagh een leuke en leerzame fietstocht houden, waarbij uiteraard introducées zijn toegestaan.

We vertrekken om 09.00 uur 's-morgens vanaf het parkeerterrein bij Boerke Mutsaers richting Gilze, waarna we bij het museum 't Wascht en 't Strekt de inwendige mens kunnen versterken met koffie/thee en iets lekkers. Bovendien wordt voor een rondleiding gezorgd in dit museum.

Vervolgens vertrekken we rond 12.30 uur naar onze pick-nickplaats D'n Overkaant, een heel bijzondere tuin waar we kunnen picknicken, en waar koffie/thee geschonken zal worden.

Daarna vertrekken we naar Molenschot, waar we om ongeveer 14.30 uur zullen arriveren, en waar we een rondleiding in en om de monumentale kern van het dorp krijgen aangeboden.

Om ongeveer 16.30 uur vertrekken we naar Tilburg (Boerke Mutsaers), waar ons om ongeveer 18.00 uur een heerlijk diner te wachten staat.

De kosten van deze fietstocht bedragen € 33,50 per persoon (in dit bedrag zit begrepen koffie/thee met iets lekkers, kosten picknicken (**dus incl. lunch**), rondleidingen en diner). Wilt U enkel de fietstocht zonder diner, dan bedragen de kosten € 15,50 per persoon. Maakt U alleen gebruik van het diner (dus zonder fietstocht), dan zijn de kosten € 18,00 per persoon.

De bijdrage dient vòòr 10 juni a.s. te zijn overgemaakt op rekeningnummer 2920712 van de Heemkundekring Tilborch, Bredaseweg 174, 5038 NK te Tilburg.

De heemkundekring en het bestuur zijn niet verantwoordelijk c.q. aansprakelijk voor eventueel tijdens deze reis opgelopen letsel en/of schade.

Onderstaande strook s.v.p. vòòr 10 juni 2013 ingevuld opsturen of bezorgen bij het secretariaat: dhr. J. Rossou, Acaciastraat 19, 5038 HE te Tilburg.

U kunt zich ook digitaal aanmelden bij het secretariaat: janrossou@gmail.com

(hierlangs afknippen)

Ondergetekende: dhr/mevr _____

Adres _____

Wenst (metintroducé(s) deel te nemen aan de fietstocht op 23 juni 2013.

Neemt deel aan: (één van de volgende vakjes aankruisen)

fietstocht + diner

alleen fietstocht

alleen diner.

Datum _____ 2013

Handtekening _____

Excursie 25-4-2013 naar ISOTOPOLIS in Dessel

Onder een stralende zon vertrok om 14.45 uur vanaf Boerke Mutsaers naar Dessel (naast Mol) een groep van 15 mensen voor een bezoek aan de bovengrondse opslag van laagwaardig radioactief afval.

Na een introductiefilm bezochten we het bedrijfsterrein, waarop de verschillende gebouwen stonden, o.a. voor het laagwaardig afval. Het laagwaardig afval wordt in vaten gedaan of verbrand. De vaten worden samengeperst en in grote vaten gedaan, waarbij die grote vaten afgevuld werden met beton. In het gebouw dat we bezochten lagen wel 10.000 vaten, die we door het dikke loodglas ook konden zien staan. Na wat fris werden we door een erg kundige gids, een docent chemie, langs een tentoonstelling gevoerd en werd in een `collegezaal` nog proeven met laag- middel- en hoog radioactiviteit uitgevoerd en de halveringstijd bepaald. Tot na 18.00 uur bleef de gedreven gids actief. Een prima excursie, georganiseerd door Jan Sikkers. We weten nu hoe de opslag eruit ziet.

Van de Stadsgidserij. De mei-activiteiten

12 mei : Mariawandeling

31 mei : Rondleiding en rondvaart Piushaven en Wilhelminakanaal

Voor nadere informatie zie: www.stadsgidserij.nl

BUSREIS OUDE GRAVENSTAD BORGLOON-BELGIE OP ZONDAG 1 SEPT.

Noteert u vast in uw agenda. Zondag 1 september 2013 om 08.30 uur vertrekken wij naar Borgloon. Die dag bent u 's-avonds circa 20.45 uur terug op de parkeerplaats van de grote Albert Heijn. In de tussentijd gaat u verschillende keren voor verrassende en leerzame wetenswaardigheden de bus uit. Deze zaken gaat Jan Sikkers uitgebreid uit de doeken doen in AT van juni 2013.

Nieuw lid: Jeanet de Pee, Tilburg

Lezingen in :	18/4,	16/5,	20/6.
Fietstocht zo.,	23/6	Busreis Zo.,	1/9
19/9,	17/10,	21/11,	19/12.
Lezingen bij Boerke Mutsaers, Vijverlaan 2 om 20.00 uur			

Wilt u AT niet meer thuis per e-mail ontvangen, stuur dan s.v.p. een e-mail bericht aan Kense@home.nl

Voor zowel deze A.T. als voor voorgaande nummers kunt u terecht op de website

www.heemkundekringtilburg.nl

Rekeningnummer van de Heemkundekring: 2920712

Heemkundekring Tilborch Tilburg

Actum Tilliburgis

Mededelingenblad van Heemkundekring 'Tilborch'

Correspondentieadres: Acaciastraat 19; 5038 HE Tilburg

Redactie: kense@home.nl; 5353877

www.heemkundekringtilburg.nl

Schepenzegel uit 1453

Jaargang 44, nummer 6 – juni 2013

Vooruitblik op de lezing van 20 juni 'Verkeer en vervoer in Brabant tot 1940' door Frans Kense

Het is nauwelijks voor te stellen dat de Brabander zo'n honderdvijftig jaar geleden maar zelden buiten zijn eigen woonplaats kwam. Behalve dan bij een bedevaart en dan nog meestal in de eigen omgeving.

Belangrijke ontwikkelingen ontstonden hier door de samenvoeging van Nederland met België in 1814. Als Verenigd Koninkrijk der Nederlanden verloor Brabant zijn functie als barrière tegen vijanden vanuit het Zuiden en werd Brabant het centrum van het nieuwe koninkrijk.

Met de bestrating van de wegen en later de vervoermiddelen als een fiets en stoomtrein kwam de mogelijkheid om de eigen grenzen te verleggen. Brabant neemt een bijzondere plaats in bij veel verkeersontwikkelingen in Nederland als: de eerste rijksweg; het langste kanaal in 1826; eerste niet-particuliere spoorlijn (het StaatsSpoor); honderden tollens (de barrières) op de wegen; de langste spoorbrug van Europa in 1872; frequent treintransport van Europese vorsten; eerste auto in Nederland; het eerste fietspad; de eerste motorfiets; het eerste vliegtuig en op Gilze-Rijen het eerste vliegveld met vliegschool en vliegtuigbouw.

Frans Kense schreef in samenwerking met onze Heemkundekring het boek 'Verkeer en vervoer in Brabant, 1814-1940'. Hij zal naar aanleiding daarvan aandacht besteden aan vier onderwerpen: koning Willem I, de verkeershindernissen als stadspoorten en de tolheffing, 150 jaar treinverkeer in Tilburg met passerende reizigers op weg naar Vladivostok en ten slotte aan 'de vrouw en het verkeer'

Terugblik op 16 mei 'Humor op z'n Brabants'

Ter afwisseling van de lezingen die we organiseren hadden we Cor Swanenberg te gast. Een introductie behoeft deze performer uit Berlicum nauwelijks. En met een dozijn luister- en meezingliedjes werd het publiek dan ook meteen goed vermaakt. Al hadden Swanenberg en accordeonist Henk Verhagen wel enige moeite de weg te vinden van 'de verkeerde kant van Den Bosch' naar Tilburg. De sfeer was goed en dat het dialect in noordoost Brabant anders is dan in het midden van de provincie bleek zeker geen

beletsel. Met humor werden vrolijke liedjes als 'Houd het wiel aan 't draaien' en 'Wat hebben wij 't goed' aan elkaar gepraat. Leuke en herkenbare anekdotes uit vervlogen tijden werden opgedoekt. Over markante 'paardenmannen' maar bijvoorbeeld ook over de grote rol die religieuzen speelden in het dagelijks leven. Niet alleen eigen liedjes werden vertolkt, maar ook een aantal nummers van

de in 1995 overleden Ad de Laat. Afwisselend was het optreden van Swanenberg zeker ook, want enkele nummers waren wat meer weemoedig van aard. Na afloop werden enkele van de vele cd's en boeken waarvoor Cor Swanenberg verantwoordelijk is te koop aangeboden, zeker een aanrader voor liefhebbers van streektaal. Positief nieuws had Swanenberg op dit gebied ook nog te melden. Want het vorig jaar gestopte kwartaaltijdschrift 'Brabants' maakt waarschijnlijk een doorstart.

Excursie naar het RAT(Regionaal Archief Tilburg), Kazernehof 75 in Tilburg op donderdag 13 juni om 19.00 uur.

Let op: het programma is dus vervroegd naar 19.00 uur, ipv 19.30 uur!

19.00 - 19.15	uur	Ontvangst met koffie.	
19.15 - 19.20		Ontvangstwoord	Jozanneke van Zandwijk
19.20 - 19.40		Presentatie oudste Charter	Yvonne Welings
19.40 - 19.55		Presentatie Charterbank	Astrid de Beer
19.55 - 20.10		Presentatie boek Schmidlin	Yvonne Welings
20.10 - 20.40		Presentatie Bredaseweg in wikiAd. v Eijck en anderen	
20.40 - 20.45		koffie en thee	
20.45 - 21.00		Tilburg op de kaart	Jozanneke v Zandwijk
21.00 uur		Einde programma.	

Als u zich nog niet opgegeven heeft en er toch bij wil zijn graag **snell** even ivm de ruimte een telefoon- of mailtje naar Ad. van Eijck 013-5435960 e-mail: advaneijck@hotmail.com

Busexcursie naar Gravenstad Borgloon op zondag 1 sept

Vanaf de parkeerplaats van de grote Albert Heijn aan de Jan Heijnsstraat vertrekken wij om 08.30 uur met de bus van Tylcars. Plaats voor 54 mensen, koffie thee en toilet aan boord !

Om 09.45 uur worden wij verwacht in café De Tram te Ittervoort. Wij gebruiken daar een heerlijk kopje koffie of thee en u hebt de keus uit 2 soorten Limburgse Vlaai.

We gaan van hieruit om 10.30 uur weer verder via Tongeren naar ons reisdoel Borgloon, in Vlaams België.

Om 12.00 uur worden wij aldaar op de Speelhof (centrum) verwacht, en daar begint onze rondleiding. Borgloon bezit een twaalfstal kastelen, die dominant waken op de heuveltoppen of zich verschuilen in de valleien. Sommige châteaux gaan terug op de 11e en 12e eeuw. Borgloon ligt in het hart van dé Belgische Fruitstreek en herbergt vele herinneringen aan de vroegere katholieke tijdgeest. Het stadhuis heet in de volksmond 's-Grevenhuis, de woning dus van de graven van Loon.

Om 13.00 uur gaan we lunchen bij Brasserie De Nieuwe Graef aan de Speelhof.

Snelle eters kunnen met onze gids de St. Odulphuskerk etc. nog in ogenschouw nemen !

Om 14.00 uur gaan we naar de Haspengouwse vierkantshoeve, een fruitbedrijf. We krijgen daar van onze gids 1,5 uur lang uitleg over verschillende teelttechnieken en een proeverij van vers appelsap.

Vanaf 15.45 uur hebben we nog een half uurtje voor een bezoek aan de 13e eeuwse kapel Helshoven met kluis etc., gelegen aan een voormalige Romeinse heirbaan en we kijken nog uit naar een borrelplaats. Voor ons diner bij Antoine te Soerendonk vertrekken wij uit Borgloon om ca. 16.45 uur.

Vanuit Soerendonk gaan we weer terug naar Tilburg om 19.30 uur.

Wij zijn erin geslaagd u deze reis aan te kunnen bieden voor slechts Euro 55,-. (introducées Euro 60,-.)

Daar zit alles in, behalve de extra drank bij de koffie en bij de lunch. Drank tijdens het diner is zoals altijd voor eigen rekening. Wilt u uw

bijdrage vóór 1 augustus overmaken op giro 2920712 van Heemkundekring Tilborch ?!

Aanmelden: per email (jphf.rossou@hetnet.nl) en maak dan aub duidelijk of u vlees of vis wilt bij het diner en of rekening moet worden gehouden met een dieet **OF** via onderstaande strook, toe te zenden aan secretaris Jan Rossou Acaciastraat 19 te 5038 HE Tilburg.

Dhr en/of mevr adreswpl

meld(en) mij/ons aan met/zonder..... introducée(s). Bij het diner kies ik vlees/vis.

Mijn partner/introducée vlees/vis. Dieetwensen

Het verschuldigde bedrag maak ik heden over. DE KRING EN HET BESTUUR ZIJN NIET AANSPRAKELIJK VOOR EVENTUEEL TIJDENS DEZE EXCURSIE OPGELOPEN SCHADE OF LETSEL.

Boek van Jan Haagh over Hoeve “Reeshof” en zijn bewoners.

In het eerste gedeelte van het boek wordt gedetailleerd de verbouwing en restauratie van de boerderij beschreven, voorzien van unieke foto's en bouwtekeningen.

De restauratie die van april 2001 tot april 2002 duurde bracht zoveel bijzonderheden aan het licht dat het zonder meer de moeite waard was er de nodige aandacht aan te besteden.

Dat was overigens voor mij nog niet de reden om er een boek over te schrijven.

Ik speelde al langer met het idee het levensverhaal van de meest bijzondere bewoners van de boerderij op papier te zetten en dit leek mij het goede moment, deze twee items combineren.

Op zich misschien niet eens zo bijzonder ware het niet dat het hier het oudste en dus het meest historische pand van de Reeshof betreft en..... de meest bijzondere bewoners van de Reeshof van de vorige eeuw, Jan en Tonia Mimpfen-van den Eng.

Hun levenswijze was ongelooflijk bizar en onvoorstelbaar.

In het boek is op een zorgvuldige en heldere manier hun levenswandel beschreven over de perioden dat zij in de boerderij woonden. En ondanks alles, zij waren hier op de boerderij heel gelukkig.

Dat het met name voor Jan nadien bijzonder triest verloopt, dat is te lezen in het boek!!!

Het boek heeft een beperkte oplage en is te koop voor € 15,00 bij;

Jan Haagh Kamerikstraat 5 Tilburg tel.013-5700683 of per e-mail: jwmhaagh@hetnet.nl

Veel leesplezier.

Jan Haagh.

door Jan Haagh

Wie gin foute mòkt.

(met dank aan Wil Brouwers)

Alwir en kunstwèèrk, et schènt nie op te haawe.
Ondanks bezèùneginge doeme van alles òn kultuur.
Naa staoter in et sèntrum wir en muur,
mee brievebusse om oew klaachten in te douwe.

En èèzere gevaorte van grèès meej brèùne miks,
dè nò ne tèèd tootaol verkleurd is èn verweerd.
Dur de Geminte rèùm en ton geïnvesteerd.
Mar... wie gin foute mòkt, mòkt mistal niks.

Zon klaogmuur kwaame wij nòg nèt te kòrt,
want iedere krèùk zal aaltij blèève zeure
oover wètter ammòl in de stad òn schòrt
èn heej dus aaltij wel iets af te keure.

Ik dènk dèt bij die muur nòg dringe wòrt.

Henriëtte Vunderink

Nieuw leden: Frans en Margo Ooms, Tilburg

Mevr. Robbe-Bertens, Tilburg

Lezingen in :	20/6.	Fietstocht zo., 23/6	Busreis Zo., 1/9
19/9,	17/10, 21/11, 19/12.		
Lezingen bij Boerke Mutsaers, Vijverlaan 2 om 20.00 uur			

Actum Tilliburgis

Mededelingenblad van Heemkundekring 'Tilborch'
Correspondentieadres: Acaciastraat 19; 5038 HE Tilburg
Redactie: kense@home.nl; 5353877
www.heemkundekringtilburg.nl

Schepenzegel uit 1453

Jaargang 44, nummer 7 – sept. 2013

Vooruitblik op de lezing van donderdag 19 september over 'Religieus erfgoed in Tilburg en mogelijk hergebruik ervan' door Joost Op 't Hoog

Als eerste lezing in de nieuwe reeks komt dhr. Joost Op 't Hoog een overzicht geven van het religieuze erfgoed in Tilburg.

Tilburg heeft veel kerken, kloosters en kapellen, sommigen zijn beschermd als rijks- of gemeentemonument, anderen nog helemaal niet. (Sacramentskerk)

Ook de ontkerkelijking is hier van grote invloed. Op korte termijn moeten er b.v. nog meer kerken dicht. Ook hergebruik is niet gemakkelijk en we zullen de problemen die daarbij spelen wel horen.

Na de goede lezing van Wies van Leeuwen is dit de vertaling naar de situatie in Tilburg.

Wij zijn blij om deze deskundige van monumentenzorg van de gemeente Tilburg (en kringlid) weer eens te horen na zijn lezing over moderne monumenten op 9 maart 2009.

Terugblik op de lezing 'Verkeer en vervoer in Brabant tot 1940' door Frans Kense op 20 juni

Zonder bezoekers van buiten, alleen met ca. 50 van onze trouwe leden heeft Frans Kense een boeiende lezing verzorgd. Zijn verhaal was opgesplitst in vier onderwerpen: Koning Willem I, de stadspoorten en tolhuizen, de 150 jaar treinverkeer dit jaar in Tilburg en als laatste 'de vrouw in het verkeer'.

Dankzij de vrede van Wenen na de Franse tijd kwam België bij Nederland, met het gevolg dat Brabant, na eeuwenlang een 'randverschijnsel' te zijn geweest ineens het centrum van het nieuwe koninkrijk werd. Het werd daardoor het centrum van het Noord-Zuid-verkeer over water en over land. Over land was dat de verbinding tussen Brussel en Den Haag via Breda. Daar had Napoleon tijdens zijn bewind al voor een groot deel de rijksweg van basaltkeien laten aanleggen. Die moest nu worden afgemaakt.

Het industriële hart van het verenigde koninkrijk was het oosten van België met zijn kolen-, ertsminen en staalfabrieken. Ook die regio verdiende een betrouwbare verbinding met de noordelijke provincies. De Maas was dat niet. Koning Willem I nam daarom het initiatief voor de aanleg van de Zuid-Willemsvaart, het langste kanaal in Nederland. Door duizenden mannen en vrouwen is het kanaal gegraven met schoppen, kruiwagens en manden om het zand op de rug af te voeren. Ook is toen de West-Oost-rijksweg van Tholen via Breda, Tilburg, Den Bosch richting Nijmegen aangelegd. De vraag is of koning Willem I zowel het kanaal als de rijksweg had aangelegd als België niet bij het koninkrijk was aangesloten.

Over het onderwerp 'de Brabantse stadspoorten en tolhuizen' is relatief nog weinig geschreven, maar Brabant was in 1872 de rest van Nederland 25 jaar voor op het afschaffen van de onpraktische tolheffing op de wegen.

En in oktober van dit jaar zullen we ongetwijfeld op veel manieren eraan worden herinnerd dat 150 jaar geleden de eerste spoorlijn door de overheid in gebruik is genomen, tussen Tilburg en Breda.

De belangrijkste vrouw in het kader van 'verkeer en vervoer' is ongetwijfeld de Tilburgse Maria Swagemakers, die in 1896 in een ingezonden brief, die door de landelijke pers is overgenomen, liet weten dat haar man Jos Bogaers al in 1895 een auto had. Door dit krantenbericht dat pas in 1995 is ontdekt, kwam vast te staan dat de eerste auto in Nederland hier in Tilburg reed!

Terugblik op de fietstocht van 23 juni

Op zondag 23 juni rond de start van de fietstocht bij Boerke Mutsaers betrok de lucht en begon het behoorlijk te regenen. En dat was wel enkele keren die dag. Toch lieten de die-harders van de heemkondekring zich daardoor niet afschrikken en zijn er weinig woorden aan besteed.

Joke Timmermans van het was- en strijkmuseum had bij haar indrukwekkende verzameling was- en strijkspullen een heel goed en enthousiast verhaal. Dat gold ook voor de eigenaar van de picknick plaats in Gilze, een plek in het centrum, die zijn vrije tijd en met eigen middelen, gewoon bouwland omtoverde tot een prachtig park. Er was zelfs een afdak dat ons droog hield. In het gehucht Molenschot werden door de gids (ook weer een vrijwilliger) de kerk en de kapel getoond en toegelicht. De kerk was net gerestaureerd en de Latijnse tekst onder het tapijt is nog door onze kringleden uit het Latijn vertaald.

Jan en Corry Haagh hebben ons met deze tocht de omgeving weer beter laten verkennen en laten zien wat vrijwilligers met enthousiasme kunnen bereiken. En dat geldt ook voor henzelf, die dit weer geweldig georganiseerd hadden.
De twee flesjes witte wijn van “Ode aan 013” hadden zij dan ook meer dan verdiend.

Symposium za. 7 september op de Universiteit van Tilburg

Kennis(-)maken met de Erfgoed Academie Brabant

Programma

- 12.00-12.30 uur Inloop en broodjeslunch
12.30-13.00 uur Welkom Patrick Timmermans, directeur Erfgoed Brabant
13.00-13.30 uur *Holocaust in de Klas* met o.a. Arnoud-Jan Bijsterveld) en Petra Robben
Centraal staat een foto van alle leerlingen van de Rijks HBS Willem II in Tilburg die genomen is in april 1939.
13.30-14.00 uur *Geluk op 13* met o.a. Willemien van Heugten (docent ROC Tilburg)
Over het project waarin honderden Tilburgse bewoners op nummer 13 centraal staan
14.00-14.20 uur Reactie uit de zaal
14.20-14.40 uur Pauze met koffie en thee
14.45-15.15 uur *Het leven verbeeld* met o.a. door Renate Stapelbroek (cultureel antropoloog)
Over het weergeven van levensverhalen als toneelvoorstelling
15.15-15.45 uur *Taalvariatie- lusten en lasten* met o.a. Jos Swanenberg en Jos Swanenberg
Over de variatie in taal in de klas.
15.45-16.15 uur *Ouderen uit de kast* met o.a. Steffie van den Oord (schrijfster)
Over de mogelijkheden om verhalen van ouderen te verzamelen en vast te leggen.
16.15-16.45 uur Reactie uit de zaal en dagafsluiting
16.45-17.30 uur Borrel en einde

Praktische informatie

Locatie: Tilburg University, Zaal DZ1

(Dante gebouw, het eerste gebouw links aan de oostzijde van de UvT))

Tijdstip: 12.00-17.30 uur Toegang is **gratis!**

De Erfgoed Academie Brabant wordt mede mogelijk gemaakt door:

Provincie Noord-Brabant

Het boek 'Met ons gaat alles goed; De Grote Oorlog in het klein'

Binnenkort verschijnt een bijzonder standaardwerk over de Eerste Wereldoorlog, met korte verhalen van tachtig auteurs. Dit is een gezamenlijke uitgave van Erfgoed Brabant, Heemkunde Gouw Antwerpen en Heemkunde Vlaams Brabant. Een compilatie van de mooiste en boeiendste, waar gebeurde, persoonlijke verhalen afkomstig van heemkundekringen van beide zijden van de grens. Formaat 240x170 mm; genaaid/gebonden, ca. 400 blz. met meer dan 150 foto's en illustraties.

Er zijn drie mogelijkheden om dit boek aan te schaffen:

> Bij voorinschrijving, tegen de voorintekenprijs van € 19,50. U dient het boek dan in de namiddag op za. 9 november te Hoogstraten in het Klein Seminarie bij de boekpresentatie af te halen.

> Tegen de voorintekenprijs van € 23,50 met postverzending naar uw huisadres.

In beide gevallen dient u het bedrag van € 19,50 danwel € 23,50 **voor 15 september (!)** over te maken op rekening nr. NL74 INGB 0000 3165 57

op naam van Erfgoed Brabant onder vermelding van 'boek WO1'

> Na verschijning tegen de dan geldende verkoopprijs van € 25.

OPEN MONUMENTENDAG OP 14/15 EN OMD-THEMA-AVOND OP do. 12 SEPTEMBER

De Open Monumentendag met als thema 'Macht en Pracht' biedt in Tilburg op zondag 15 september een spectaculair programma. Om enkele onderdelen te noemen:

> In het **regionaal archief** komt koning Willem II in vol ornaat na 170 jaar zijn kazernehof inspecteren. Iedereen is deze dag welkom om bij hem een kopje thee te komen drinken, waarbij hij zijn bevindingen over de ontwikkeling van het pand zal toelichten.

> Ook is het **kantongerecht** op het Stadhuisplein van 11 tot 16 uur geopend. Hier zullen de regelmatig zittingen van de rechtbank worden nagespeeld.

> De Noordstraat heeft een aantal bijzondere woningen met nog oorspronkelijk interieurelementen. Van een aantal panden met hun interieur is een Powerpoint-presentatie gemaakt die de hele dag door in het **stadscafé De Spaarbank** te zien zal zijn.

Een complete gids met al de bezienswaardigheden is binnenkort o.a. verkrijgbaar bij het regionaal archief en het V.V.V.

Thema-avond op do. 12 september in de Aula van de Universiteit van Tilburg (UvT).

Op donderdag 12 september, voorafgaand aan de Open Monumentendag zelf, is er weer een thema-avond met dit jaar na de introductie, als sprekers en onderwerpen:

> De heer Ubbo Hylkema, historicus en adviseur op het gebied van functieverandering van historische gebouwen met als thema 'Macht en kracht in monumenten'.

> De ons bekende professor Arnoud-Jan Bijsterveld over erfgoed en religie in het kader van macht en pracht.

> De heer Kees van Kempen, historicus en schrijver verbonden aan Heemcentrum 't Schoor in Udenhout over het verrassende onderwerp 'Macht en pracht en de boerenstand in Udenhout'.

De aula bevindt zich in gebouw C, het Bedaux-complex, dat u kunt bereiken via de hoofdingang van het hoogste UvT-gebouw, gebouw K.

Dit jaar zijn er voor de verandering eens honderden zitplaatsen beschikbaar. Neemt u dus s.v.p. zoveel mogelijk, familie, vrienden, kennissen mee voor deze avond!

De toegang is gratis. Zaal open om 19.30 uur. Start van het programma om 20.00 uur.

Luchtfoto van de UvT met de noordkant, de kant van de spoorlijn, aan de bovenzijde.

Aan de onderzijde van de foto het Bedaux-complex met de UvT-aula.

Daarboven op de foto het hoogste gebouw van de UvT, gebouw K.

Aan de noordzijde van dit gebouw K bevindt zich de hoofdingang en entree naar de Aula.

Artikelen uit 1973 op onze website.

Op onze website:

<http://www.heemkundekringtilburg.nl/> en in de linkerkolom bij 'archief artikelen' komt nu de volgende serie artikelen uit de AT uit het jaar 1973:

7308. Statuten van de heemkundekring Tilborch	Bestuur
7309. Inhoudsopgave jaargang 3 (1972)	
7310. Het ambt van vorster in Tilburg vóór 1795	C. Weijters
7311. Tilburg rond 1450-5	Ferd. Smulders
7312. Rectificaties Statuten	
7313. Ten geleide. Redactie	
7314. "Lillijke, gróóte lomperd" (anekdote)	rector Sicking
7315. Oude herinneringen(de "Prins Hendrik"-verkenner)	P J van Berkel
7316. Repertorium pre- en protohistorie-7 (urnvondsten)	Ronald Peeters
7317. Een drossaard met een ezel in zijn maag	Wim van Hest
7318a. Heemagenda	
7318b Brabantse Milieufederatie	

Met dank aan Jacques de Bakker, Berkel-Enschot

Driekoningenzingen in Tilburg staat onder druk.

***Wie wil lid worden van een werkgroep,
die de folklore probeert te behouden !***

Sedert eeuwen bestaat in Tilburg de traditie van het Driekoningenzingen (3KZ). Dat het hier om een unieke folklore gaat blijkt wel uit het feit dat Driekoningenzingen sinds november vorig jaar staat op de Nationale Inventaris van het Immaterieel Cultureel Erfgoed in Nederland. Deze lijst is door de Nederlandse regering ingesteld na ondertekening van een UNESCO-conventie.

De lijst is te vergelijken met rijksmonumenten voor gebouwen zoals in Tilburg de Hasseltse kapel en de kerken van het Heike en de Heuvel.

Driekoningenzingen in Tilburg is dus een rijksmonument, maar dan in immaterieel opzicht. Immaterieel erfgoed geniet een groeiende populariteit.

Tegelijkertijd moet worden vastgesteld dat het Driekoningenzingen zeer onder druk staat. Deze eeuwenoude folklore dreigt te verdwijnen. Jaarlijks zijn er minder kinderen die bereid zijn om langs de deuren te trekken. Daar zijn allerlei verklaringen voor. Zoals bijvoorbeeld het feit dat het kerstverhaal nauwelijks nog wordt verteld. De folklore wordt niet meer zoals vroeger aan de kinderen doorgegeven. Ouders willen niet dat hun kinderen in de donkerte van 6 januari langs de straten trekken omdat ze dat te gevaarlijk vinden. Voor de kinderen is er geen noodzaak meer om te 'bedelen' om snoep. Ze hebben bovendien een volle agenda, net als hun ouders.

In 2009 is een werkgroep opgericht die zich inzet voor het behoud van de folklore van het Driekoningenzingen. Het werk van de werkgroep valt in twee delen uiteen.

- > De organisatie van het georganiseerd Driekoningenzingen voor een jury.
- > Het ontwikkelen van nieuwe kwaliteitsimpulsen en het nemen van nieuwe initiatieven waarmee de teloorgang gekeerd kan worden.

Een paar voorbeelden van wat de werkgroep tot op heden al heeft gedaan. De werkgroep heeft het voor elkaar gekregen dat het Driekoningenzingen is geplaatst op de Nationale Inventaris van het Immaterieel Cultureel Erfgoed. Er is een lesbrief en een zangbundeltje met Driekoningenliedjes ontwikkeld en verspreid onder kinderen van de basisscholen. Er is een boek gepubliceerd over de geschiedenis van het Driekoningenzingen. Op 6 januari 2013 is voor de eerste keer een festival voor zangkoren voor volwassenen georganiseerd (In de Mariakerk aan de Schans). In 2014 wordt een bijzonder project ontwikkeld om het kerstverhaal op een hedendaagse manier aan de kinderen te kunnen vertellen.

Zo zijn er nog veel meer plannen. De werkgroep komt echter mensen te kort. Er hebben momenteel vier mensen zitting in. De voorzitter is de journalist Paul Spapens, kenner van het immaterieel- en religieus erfgoed. De werkgroep heeft nauwe banden met de heemkundekringen van Tilburg en Goirle. Ook zijn er relaties met erfgoedorganisaties in de omliggende dorpen omdat het Driekoningenzingen ook daar nog bestaat. De werkgroep is dringend op zoek naar mensen die het Driekoningenzingen een warm hart toe dragen en zich daar voor willen inzetten.

Belangstellenden worden verzocht contact op te nemen met Jan Rossou, secretaris van de werkgroep 3KZ. tel. 013-5362566 of (per e-mail) janrossou@gmail.com.

Lezingen in :	Busreis Zo., 1/9	19/9,	17/10,
	21/11,	19/12.	
Lezingen bij Boerke Mutsaers, Vijverlaan 2 om 20.00 uur			

Wilt u AT niet meer thuis per e-mail ontvangen, stuur dan s.v.p. een e-mail bericht aan Kense@home.nl

Voor zowel deze A.T. als voor voorgaande nummers kunt u terecht op de website www.heemkundekringtilburg.nl

Rekeningnummer van de Heemkundekring: 2920712
Heemkundekring Tilburg Tilburg

Actum Tilliburgis

Mededelingenblad van Heemkundekring 'Tilborch'

Correspondentieadres: Acaciastraat 19; 5038 HE Tilburg

Redactie: kense@home.nl; 5353877

www.heemkundekringtilburg.nl

Schepenzegel uit 1453

Jaargang 44, nummer 8 – oktober 2013

Vooruitblik op de lezing van donderdag 17 oktober over 'Het Meertensinstituut' door prof. Marc van Oostendorp

Het Meertensinstituut in Amsterdam houdt zich met vele onderwerpen bezig, zoals o.a. met voornamen, familienamen, volksverhalen, liedjes en dialecten. Onderwerpen die ook belangrijk zijn op het gebied van Heemkunde. Auteur J. Voskuil schreef een boek over de dagelijkse gang van zaken op dit onderzoeksbureau, dat ook projecten uitvoert samen met het Nederlands Centrum voor Volkscultuur.

Deze onderzoeker zal uiteenzetten waar het instituut zich zoal mee bezig houdt en zal dit toespitsen op Tilburg.

Terugblik op de lezing donderdag 19 september over 'Religieus erfgoed in Tilburg en mogelijk hergebruik ervan' door Joost Op 't Hoog

De eerste lezing na de 'zomerstop' werd verzorgd door Joost op 't Hoog, ambtenaar bij de gemeente Tilburg en lid van onze vereniging. Hij gaf al eens eerder een lezing en wist ook nu weer op een boeiende manier te vertellen over het monumentale erfgoed. Een actueel onderwerp; wat is de stand van zaken m.b.t. het religieus erfgoed in de stad en op welke manier is er ruimte voor herbestemming?

Joost begon zijn uiteenzetting met een afbakening. Want het is natuurlijk wel handig als we goed definiëren wat er nu precies onder religieus erfgoed wordt verstaan. Bij een complex als het Trappistenklooster is dat minder voor de hand liggend als we zouden denken. De bedrijfsgebouwen, de muur rondom het terrein; horen die ook bij het religieus erfgoed?

Een grote hoeveelheid afbeeldingen van kerken, kapellen en andere religieuze gebouwen passeerden de revue. Het waren 'zoekplaatjes' die op veel reactie uit de zaal konden rekenen. Na de introductie werden de voornaamste kenmerken van verschillende bouwstijlen toegelicht.

Onmisbaar om de ontwikkelingen in het juiste perspectief te kunnen plaatsen. Gotische monumenten zijn er in onze gemeente niet veel, maar bij de waterstaatsstijl ('geen echte stijl') zijn wel weer genoeg voorbeelden te noemen. De neogotiek verdringt op den duur deze stijl als de meest typisch katholieke stijl. En soms ook zijn bepaalde gebouwen niet echt onder één bepaalde noemer onder te brengen. Al is er binnen de stijlgroepen wel vaak sprake van een eigenheid van de vormtaal.

De in 1975 aan de eredienst onttrokken Pastoor van Arskerk aan de Beneluxlaan geldt wel - achteraf- als het eerste succesvolle voorbeeld van herbestemming. Slechts zo'n 15 jaar deed de kerk dienst, daarna werd het gebouw omgevormd tot wijkcentrum en bibliotheek. Als het gaat om het herbestemmen van religieus erfgoed zijn de kapellen en kloosters in Tilburg niet het probleem. De grote behoefte aan niet al te dure huisvesting voor o.a. studenten speelt hierbij een rol. Het succes voor het op een zinvolle manier herbestemmen van kerken wordt groter als we bij deze dynamiek niet alleen maar denken in bedreigingen, maar ook ruimte zien voor kansen. Overigens moet gezegd worden dat de verschillende protestantse kerken zich hierbij doorgaans wat flexibeler tonen dan de Rooms-katholieke kerk.

Zowel voor de terugtrekkende overheden als voor particulieren die kansen zien zijn er genoeg financiële uitdagingen. Voor naoorlogse gebouwen zijn wel wat makkelijker nieuwe bestemmingen te vinden. Maar ook oudere gebouwen als de Hasseltse kerk kunnen op een mooie en multifunctionele manier herbestemd worden. Sloop is in andere gevallen misschien niet altijd te voorkomen, maar wel zouden daarbij de inventarissen van het religieuze erfgoed niet ook het onderspit moeten delven.

Verslag bustocht van 1 september naar Borgloon.

De bus van Tjilcars uit Turnhout kon op tijd met alle aangemelde 48 leden vertrekken en kwam rond 10.00 uur in Ittervoort aan voor de koffie met wel 4 soorten Limburgse vla. Rond 12.00 uur stapten we in het centrum van Borgloon uit waar de gids met humor ons het stadje lied zien. Van oudsher was hier fruitteelt en daarom waren er ook vele kanunniken met hun huizen. Deze waren verbonden met de kerk en werden betaald door de fruittelers. Borgloon heeft ook een soort fruitflipje met een lijf als een peer, een hoofd als een appel en een pot als pet.

Een lunch van stokbrood met ham/kaas volgde.

Daarna werd de wandeling voortgezet naar het stadhuis met een bijzonder Mariabeeld binnen en een kopie buiten.

Bij de uitleg over de pijnbank (voor het 'aan de kaak' stellen) bleek dat een kandidaatheks maar het beste gelijk kon bekennen, dat bespaarde haar uiteindelijk het meeste pijn.

AT-2013-nr.7-sept

De oude Mariakapel werd met de bus bezocht die daar rond 15.00 uur was. Het Mariabeeld is twee maal door een paus gezegend, een maal in 1914 en eenmaal in 1985 door paus Johannes II. De oorsprong van de kapel ging nog terug tot de 80 jarige oorlog en er lagen ook Nederlanders begraven. Ernaast lag nog een crypte.

Daarna volgde het bezoek aan een fruitbedrijf met vooral appels en peren. De gids, nog steeds dezelfde, vertelde het nodige over bloesemkoeling, pluk- en bestrijdingsproblemen.

Het gehucht Hellingendorf lag aan de Romeinse weg van Tongeren naar Trier en daar stonden in de Romeinse tijd al twee villa's. Vanwege die historie is het fruitbedrijf ook Hellingefort genoemd. De excursie werd afgesloten met een lekker vers glas appelsap.

In de Taverne de Klee werd nog een afzakkertje genomen, zodat we op tijd voor het diner waren in Soerendock. Jan en Marianne Sikkers hadden hun flessen wijn dik verdiend voor deze reis.

Artikelen uit 1973 op onze website.

Op onze website <http://www.heemkundekringtilburg.nl/> en in de linkerkolom bij 'archief artikelen' volgt z.s.m. de volgende serie artikelen uit de AT uit het jaar 1973:

7320. Nieuwe aanwinsten voor de bibliotheek

7321. Bestuursmededelingen

7322. Historie van de Tilburgse wielersport en de voetbalclub Willem II; P. van Ierlant

7323. Straatfiguren uit de Houtstraat ; M. van den Dries

7324. De openbaarheid van archieven

7325. De openbaarheid der archieven; het Tilburgse burengerecht en de rechterlijke organisatie in het hertogdom Brabant ; Martin de Bruijn

7326. Kinderlijkje in zandkuil (gruwelijke vondst op de Couwenberg) ; Wim van Hest

Congres bevrijding Kempen in 1944 op za. 26 oktober in Tilburg

De krachtsinspanning van de landing in Normandië was groot en de verliezen daarbij waren enorm. Maar na begin juni 1944 verliep de bevrijding van Frankrijk en Zuid-België onverwacht voorspoedig. Parijs en zelfs Antwerpen kwamen zo snel in geallieerde handen dat de aanvoerlijnen voor brandstof, munitie en reparatieonderdelen onverantwoord lang werden. Toen de legers aan het Albertkanaal de uiterste grenzen van hun geïmproviseerde infrastructuur bereikt hadden en zich moesten hergroeperen, kregen de Duitse generaals in de Kempen en op de Veluwe de kans een solide verdediging op te bouwen.

De gebeurtenissen van september en oktober 1944, de weerslag op de bevolking en het verzet in de Antwerpse en Limburgse Kempen en in Noord-Brabant vormen de onderwerpen van deze bijzondere studiedag. Een zestal van de beste Belgische en Nederlandse deskundigen op dit gebied zijn die dag van plan nieuwe inzichten te presenteren. De Kempen in brede zin omvatten heel Noord-Brabant, de Antwerpse Kempen en de Limburgse Kempen.

Het congres vindt plaats in gasterij De Commanderie, Rielseweg 861, 5032 SB Tilburg.

Het programma begint om 9.30 uur, met ontvangst met koffie en welkomstwoord om 9.45 uur.

De kosten voor de studiedag (inbegrepen warme lunch, koffie/thee bij aankomst en in de koffiepauzes) bedragen € 35. De lunch vindt eveneens in De Commanderie plaats.

De congresbijdrage voor wie niet deelneemt aan de lunch, bedraagt € 15.

Inschrijving is noodzakelijk (maximaal 100 deelnemers).

Aanmelden schriftelijk of via e-mail bij Jan Franken, Torenakker 97, 5056 LM Berkel-Enschot. tel. 0135- 33 33 66. e-mail: jjfranken@home.nl

Voor nadere details zie:

<http://www.brabantsheem.nl/0803-congres-over-bevrijding-van-de-kempen-in-1944.html>

Rondleiding Bibliotheek Tilburg Centrum – Koningsplein, do. 24 okt 2013

Zoals sommigen van u al hebben gehoord op de lezingavond in september kunt u als lid van onze heemkundekring een gratis rondleiding meemaken op de Bibliotheek Tilburg Centrum aan het Koningsplein in onze stad. Bent u geïnteresseerd in allerlei zaken die om de hoek komen kijken in de organisatie en bij de dagelijkse gang van zaken in een moderne bibliotheek, dan is dit het moment om daar meer van te weten te komen. Ook de Tilburgcollectie (alle boeken over Tilburg zitten daar in) krijgt speciale aandacht tijdens deze informatie-uitwisseling. De rondleiding vindt plaats op donderdagavond 24 oktober 2013 en duurt van 19.00 uur tot 21.00 uur.

De Heer Jean-Pierre Hinssen, medewerker Informatiedienstverlening van de Bibliotheek verzorgt deze rondleiding en wil graag weten hoe groot het aantal bezoekers gaat worden.

Wilt u mee, doe dan dus even een mailtje naar advaneijck@hotmail.com

of een belletje 013-5435960. De aanmelding sluit op 22 oktober 2013.

(Jan Sikkers)

Oproep vrijwilligers voor ‘Het Verhaal van Tilburg: 1914, grenzeloos Tilburg’

Het stadsmuseum Tilburg gaat in 2014, samen met de erfgoedpartners, waaronder het Regionaal Archief Tilburg, in de Spoorzone een tentoonstelling maken als onderdeel van “Het verhaal van Tilburg”. Er is gekozen voor het thema “1914, grenzeloos Tilburg”.

In 2014 is het 100 jaar geleden dat de 1e wereldoorlog uitbrak. Er kwamen toen 10 tot 15.000 Belgische vluchtelingen naar Tilburg (via het Bels Lijntje). Met een bevolkingsaantal van 56.000 inwoners had dit een behoorlijke impact op het dagelijkse leven.

Het Stadsmuseum Tilburg en het Regionaal Archief Tilburg gaan een onderzoek doen naar die Belgische vluchtelingen. Hiertoe is een projectgroep samengesteld en wordt samengewerkt met het Stadsarchief van Turnhout. Deze projectgroep wil men graag uitgebreid zien met een aantal vrijwilligers van de Heemkundekring “Tilborch”.

Enige zaken die men wil onderzoeken:

1. Wat zijn de namen van die Belgische vluchtelingen?
2. Onderzoek naar sporen die de vluchtelingen hebben achtergelaten.
3. Hoeveel zijn er gevlucht en wanneer en uit welke plaatsen kwamen zij.
4. Zijn er nog families die afstammen van die Belgische vluchtelingen, hebben zij nog documenten, foto's, etc?
5. Korte biografie maken van sommige vluchtelingen.
6. Welke panden zijn van belang geweest?

Alles bij elkaar een belangrijk project waarvoor het onderzoek zal plaatsvinden op het Regionaal Archief Tilburg. Het cultuurhistorische thema 1914 moet leiden tot een gevarieerd en dynamisch programma dat in 2014 kan worden aangeboden.

De medewerking van onze Heemkundekring wordt bijzonder op prijs gesteld. Leden die de projectgroep willen versterken wordt verzocht contact op te nemen met onze voorzitter, Henk Veltmeijer. Hij kan u nog meer details verstrekken en u aanmelden bij de projectgroep.

Het bestuur

Studiedag Brabantse archeologie, zondag 3 november in Oirschot

Het Noord-Brabants Archeologisch Gernootschap organiseert samen met Brabants Heem de archeologische Najaarsstudiedag met als thema ‘Mens en dier in de Brabantse Archeologie’
Voor nadere gegevens zie onze website www.heemkundekringtilburg.nl

Lezingen:

17/10,

21/11,

19/12.

Bij Boerke Mutsaers, Vijverlaan 2 om 20.00 uur

Actum Tilliburgis

Mededelingenblad van Heemkundekring 'Tilborch'

Correspondentieadres: Acaciastraat 19; 5038 HE Tilburg

Redactie: kense@home.nl; 5353877

www.heemkundekringtilburg.nl

Schepenzegel uit 1453

Jaargang 44, nummer 9 – november 2013

Vooruitblik op de lezing van donderdag 21 november over de Oude Warande door Jan van Summeren (geschiedenis) en Bernard Verbunt (beleving).

De Oude Warande is een bekend bos/park achter de universiteit en het heeft al een oude geschiedenis. Het is in 1710 door Charles Baron van Grobbendonck, die in Spaanse krijgdienst was tijdens de 80 jarige oorlog, verkocht.

Hij verkocht dit terrein aan prins Willem van Hessen-Kassel, ook een legeraanvoerder die in west Europa actief was. Deze prins is heer van Tilburg en Goirle en verzoekt de drost (soort burgemeester) om het stuk grond te mogen ontginnen "tot deselfs playzier en gebruik".

In 1715 was de aanleg van het sterrenbos voltooid en het staat dan ook al op de kaart van Zynen uit 1760.

In 1952 kocht de gemeente Tilburg dit Sterrenbos van de familie Verbunt.

Jan van Summeren, werkzaam geweest bij de gemeente Tilburg kent de geschiedenis van de Oude Warande heel goed en is steeds actief geweest om het sterrenbos in zijn oorspronkelijke opzet terug te brengen.

Hij zal voor de pauze deze geschiedenis vertellen.

Na de pauze zal **Bernard Verbunt** het verhaal over de beleving van de Oude Warande vertellen. Hij kan dan uit eigen ervaring vertellen, want vroeger heeft hij in de zomer in dit sterrenbos gewoond. De Oude Warande zal op deze avond weer tot leven komen. Uiteindelijk heeft de 80 jarige oorlog voor Tilburg toch nog wat moois opgeleverd.

**Terugblik op de lezing van donderdag 17 oktober over
'Het Meertensinstituut' door prof. Marc van Oostendorp**

Taalwetenschapper Marc van Oostendorp vertelde een helder en leerzaam verhaal over waar het Amsterdamse Meertensinstituut zich allemaal mee bezighoudt.

Er wordt onderzoek gedaan naar de Nederlandse cultuur en er is een afdeling taal. Dialectologie is al meer dan 80 jaar een van de belangrijkste studie-onderwerpen; hoeveel dialecten zijn er eigenlijk en hoe zijn die verspreid over het Nederlandse taalgebied? En wat is nu eigenlijk het verschil tussen een taal, dialect en accent?

Het Fries is wellicht niet het beste voorbeeld, maar met een mooie beeldspraak kan je over het algemeen een taal zien als 'een dialect met een leger en een vloot'.

De 7-delige romancyclus 'Het bureau' van J.J. Voskuil geeft een fictief maar accuraat beeld van 'het Meertens'. Ook al is er misschien sprake van 'een zwanenzang van dialecten', toch (of juist daarom?) zijn er voldoende redenen om allerlei vormen van taalvariatie te bestuderen. En helaas voor de Brabanders, maar het Limburgs is het meest levendige Nederlandse dialect! Dat taal verandert is niet nieuw, het Nederlands is altijd al in ontwikkeling geweest. Stadsdialecten veranderen het snelst.

Op een toegankelijke manier delen de onderzoekers van het Meertensinstituut hun kennis. Op de website staat een voor- en familienamenbank. Ook kom je daar meer te weten over de herkomst van woorden, de bedevaartcultuur of allerlei Nederlandse (volks-)verhalen.

Informatiemiddag Restauratie Oldtimers, donderdag 21 nov

Een aantal mensen van onze heemkundekring is ervan op de hoogte dat ons lid de Heer Wil van de Camp al jaar en dag oude automobielen volledig restaureert in zijn atelier aan de Goirke Kanaaldijk 6 alhier. Wil is bereid ons uitleg te verschaffen over het als nieuw maken van bijna allemaal oude Franse Automobielen. Wat je tegenkomt bij restauraties, manco's in verkochte modellen, het proces van afbreken, vernieuwen en opbouwen e.d. ; het komt allemaal aan de orde.

Wil heeft verschillende vernieuwde oldtimers te pronk staan in zijn werkplaats en is momenteel bezig met een Citroën uit de 20-er jaren. Ook vertelt hij over deelname aan Rally's.

De informatiemiddag begint om 14.00 uur en eindigt om 16.30 uur.

Wil je dit meemaken ?

Meld je dan uiterlijk 19 nov 2013 aan onder tel. nr 013-5435960 (Live of VoiceMail inspreken) dan wel per email: advaneijck@hotmail.com

Kosten voor deelname Euro 2 p.p. contant te voldoen aan het begin van de rondleiding. Voor je auto voldoende gratis parkeerruimte ! Jan Sikkers.

Artikelen uit 1973 op onze website.

Op onze website <http://www.heemkundekringtilburg.nl/> en in de linkerkolom

bij 'archief artikelen' volgt z.s.m. de volgende serie artikelen uit de AT uit het jaar 1973:

73.27 Historie van de wielersport en Willem-II-voetbal (2)

P van Ierlant

73.28 Bestuursmededelingen

73.29 Excursie naar Catharinadal (Oosterhout)

Ronald Peeters

73.30 Ledenlijst van heemkundekring Tilborch per 1-9-73 ;

73.31 (vervallen)

73.32 Aanwinsten bibliotheek

73.33 Bij de opening van het Wilhelminapark

P J van Berkel

Terugblik op de rondleiding Bibliotheek Koningsplein, do. 24 oktober

Zo'n 20 mensen zijn op het aanbod van de bibliotheek voor een excursie ingegaan en werden door Prins Heerlijk onthaald met koffie en gebak. Dhr. Jean-Pierre Hinssen vertelde in een woord vooraf dat er rond de 250 medewerkers zijn voor de bibliotheek Midden Brabant met al zijn nevenvestigingen in en buiten Tilburg.

In 2017 zou als alles goed gaat de centrale bibliotheek in de Spoorzone gehuisvest moeten zijn. Zij werken al samen met de Brabant Collectie op de UvT en het Regionaal Archief en in de toekomst wellicht ook met onze Heemkundekring.

Er worden naast boeken, Cd's en Dvd's ook cursussen en lezingen gegeven. Dit is op de site van de bibliotheek te vinden evenals alle boeken die er zijn, waarbij aangegeven is of die uitgeleend zijn of niet.

De volgende lezing is van Herman Pleij, historicus en ook Midas Dekker was hier onlangs. De toegangsprijs varieert per lezing.

Daarna volgde een rondgang door de bib met zijn automatisch inleversysteem, dat we ook aan de binnenkant getoond en uitgelegd werd. De begane grond is voor de jeugd, de eerste verdieping is voor de jongeren en volwassenen met daar de afdeling beeld en geluid (Cd en Dvd). De verschillende kleuren van de kasten verwijzen naar diverse onderwerpen, oranje is voor populair, b.v. reisgidsen, rood voor romans, en blauw voor informatieve boeken.

Ook de magazijnen werden bezocht. Normaal is er geen bewaarfunctie van boeken, behalve de boeken over Tilburg. Alle boeken over Tilburg worden aangekocht en ook bewaard.

Deze boeken staan op de begane grond bij elkaar in de Tilburg-collectie. Deze collectie had natuurlijk veel belangstelling, waarbij Kees Koster nog te vinden was

in de encyclopedie van Tilburg.

De bib is gratis toegankelijk (ook zonder abonnement) van 9.00 uur tot 21.00 uur waarbij ook een uur gratis toegang tot internet zit. Men kan er zitten lezen of werken.

Na afloop lagen de folders over abonnementen van (€ 36,- en € 57,- per jaar) en

het cursusaanbod 2013-2014 voor ons klaar. In twee uur heeft dhr. Hinssen ons een uitstekende indruk gegeven van deze bibliotheek en kreeg daarvoor terecht van Jan Sikkers als dank een fles witte

013-wijn.

Monumentenberichten.

- Via het moNument van de week is er aandacht gevraagd voor Bredaseweg 546, Heidepark, het buitenhuis van de fabrikantenfamilie Straeter. Het is een rijksmonument en in bezit van de Gemeente Tilburg. Het is zwaar verwaarloosd. In een brief aan B&W vragen we om het verval te stoppen om te voorkomen dat het niet meer te redden is. Wellicht is hier een provinciale subsidie geschikt voor.
- Via een gesprek met de firma Bouwinvest is duidelijk geworden dat het pand Telegraafstraat 3 (van Bertram Polak) niet meer afgebroken wordt maar opgeknapt. Positief nieuws.
- In een druk bezochte bijeenkomst over de plannen om het kernwinkelgebied uit te breiden rond het Stadskantoor 1, bleek dat de leider daarvan, dhr. Rijnboutt overtuigd was geraakt van de waarde van de vijver van Beljon. Goed nieuws voor de projectgroep wederopbouw-erfgoed die de ontwikkelingen daar op de voet blijft volgen.
- Ook de plannen rond de oude brandweerkazerne aan de Capucijnenstraat worden nauwkeurig gevolgd. Het pand heeft een belangrijke rol gespeeld in een bioscoopoorlog, was belangrijk in de eerste wereldoorlog en huisvestte de eerste brandweerkazerne. Op onze historie moeten we zuinig zijn.

Bloemlegging 27 oktober 2013 bij de Schot.

Op de dag van de bevrijding van Tilburg heeft ons bestuurslid Sander van Bladel een mooi bloemstuk neergelegd voor het standbeeld "De Schot". Leuk dat ons lid Annie Vereijken ook aanwezig was. Haar man heeft vanuit de heemkundekring gezorgd dat dit standbeeld opgericht werd, toen duidelijk was geworden dat de Schotten Tilburg bevrijd hadden. Hij heeft ook meegewerkt aan een film over die bevrijding, een dvd daarvan is nog steeds beschikbaar bij ons.

Volgend jaar zal het groot feest zijn omdat het dan 70 jaar geleden zal zijn.

Hopelijk kan dan na de minuut stilte voor de gevallen, de vlag in top.

De bevrijding van Tilburg is ook een heel feestelijke gebeurtenis!

Lezingen:	21/11	19/12.
------------------	--------------	---------------

Bij Boerke Mutsaers, Vijverlaan 2 om 20.00 uur

Wilt u AT niet meer thuis per e-mail ontvangen, stuur dan s.v.p. een e-mail bericht aan Kense@home.nl

Voor zowel deze A.T. als voor voorgaande nummers kunt u terecht op de website www.heemkundekringtilburg.nl

Rekeningnummer van de Heemkundekring: 2920712
Heemkundekring Tilburg Tilburg

Schepenzegel uit 1453

Actum Tilliburgis

Mededelingenblad van Heemkundekring 'Tilborch'

Correspondentieadres: Acaciastraat 19; 5038 HE Tilburg

Redactie: kense@home.nl; 5353877

www.heemkundekringtilburg.nl

Jaargang 44, nummer 10 – december 2013

VOORUITBLIK OP DE KERSTAVOND VAN 19 DECEMBER VOOR ONZE LEDEN, EVENTUEEL MET INTRODUCEE

Zoals u van ons gewend bent hebben we weer ons best gedaan om op 19 december een stemmige kerstavond te verzorgen.

Deze avond is alleen voor leden en voor introducés van leden.

Introducés betalen € 5.- per persoon.

U krijgt deskundige en interessante informatie over iconen, verteld door de iconenschilderes Zr. Delian De Brouwer.

Tevens zullen enkele leden van het Tilburgs Byzantijnse Koor Oekraïense kerstliederen zingen.

Natuurlijk laten we u ook weer genieten van leuke teksten en gedichten, etc. Het belooft weer een fijne kerstavond te worden; we doen ons best!

Heeft u thuis een icoon (geschilderd of geplakt), en wilt daar meer over weten, breng die dan mee, in de pauze wordt u daarover uitleg verschaft.

Tot 19 december.

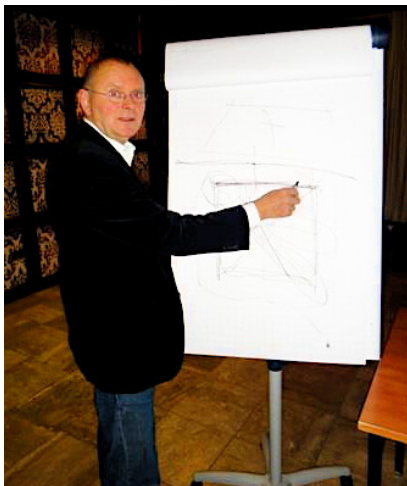
Wil , Krelis, Jan en Marianne Sikkers.

TERUGBLIK OP DE LEZING OP 21 NOVEMBER *Oude Warande: geschiedenis en beleving*

Een lezing door twee sprekers hebben we niet zo vaak. Maar als je de kans krijgt om Jan van Summeren én Bernard Verbunt samen aan het woord te laten moet je die niet voorbij laten gaan. Ieder uit hun eigen invalshoek vertelden zij over de 'Oude Warande'.

Van Summeren, oud-medewerker van de gemeente Tilburg, beet het spits af. Hij heeft onder meer tuingeschiedenis gestudeerd en meer dan 35 jaar als tuinarchitect gewerkt. De stad was hem echter onbekend voordat hij er kwam wonen. Wel had hij midden jaren '70 al snel door dat de gemeente zich niet zo goed raad wist met de Oude Warande.

Van Summeren ging zich vervolgens verdiepen in de geschiedenis van dit 18de-eeuwse sterrenbos.

In de jaren 1710 was het de aanzienlijke familie van Hessen-Kassel die zorgde voor een creatieve impuls. In deze tijd werden er eigenlijk alleen barokke tuinen aangelegd, maar in Tilburg kwam er dus een vierkant 'sterrenbos' met kaarsrechte zichtlijnen. Alhoewel er niet zo heel veel zeker is over de vroege historie durft Jan van Summeren toch te stellen dat de tuinen van Versailles mogelijk als voorbeeld hebben gediend! Overigens kent Groningen een sterrenbos waar wel tekeningen e.d. van bewaard zijn gebleven. Later deden de aanleg van de spoorweg en een dierenpark afbreuk aan de oude patronen. In de jaren '90 was het voor de gemeente tijd voor het ontwikkelen van een nieuwe visie. Al zal het altijd wel lastig blijven te bepalen van welke tijd je hierbij uit gaat.

Bernard Verbunt zorgde voor een amusante en persoonlijke blik op de geschiedenis van vooral de jaren '40 en '50. In 1906 koopt zijn grootvader, eveneens Bernard genaamd, de Oude Warande van notaris J.A. Daamen. De beroemde tuin- en landschapsarchitect L.A. Springer wordt erbij gehaald om het park een gedaanteverwisseling te laten ondergaan. Deze naam is op veel meer plekken onlosmakelijk verbonden aan de Tilburgse stadsnatuur. Vrij snel werd er ook een villa gebouwd naar ontwerp van de Tilburgse architect Jan van der Valk. De familie Verbunt verblijft er meestal in de maanden tussen mei en september. Het is een natuurlijke en stimulerende omgeving waar de kinderen met plezier opgroeien. Vooral de vijver biedt veel vermaak.

Meer inzicht in het leven van de familie geven de eerder dit jaar aan het Regionaal Archief Tilburg geschonken (en inmiddels gedigitaliseerde) dagboeken van de tante van Verbunt, Adeline Janssens. De Tweede Wereldoorlog is ook een keerpunt in de geschiedenis van de Oude Warande. Stukken in het zuidoostelijke gedeelte worden –binnen de familie- verkocht. De wijnvoorraad wordt volledig door de Duitsers geplunderd. Later volgt herbestemming tot onder meer hockeyvelden, dit overigens tot grote tevredenheid van Bernard Verbunt.

Er was een grote opkomst van een kleine 90 personen die erg voldaan waren over deze avond. Het plan is om volgend jaar in mei nog een excursie naar dit natuurgebied te organiseren met de medewerking van ons lid Joost Werkhoven.

Terugblik excursie oldtimers bij kringlid Wil van de Camp op 21-11.

Zo'n 18 personen melden zich bij Wil van de Camp aan voor de excursie georganiseerd door Jan Sikkers. Ze werden door Wil en zijn vrouw in de huiskamer hartelijk ontvangen met koffie en koek, terwijl Wil de geschiedenis van zijn hobby vertelde. Hij is eigenlijk van huis uit in het restaureren van oldtimers gerold en bij toeval in Franse auto's. Stamboom en levensloop van André Citroën kwamen voorbij (hij kwam oorspronkelijk van Amsterdam) evenals het Citroenlogo, de schuine tanden van een tandwieloverbrenging, die veel beter waren als bij rechte tanden. Citroën is pas relatief laat met het maken van auto's begonnen, in 1920. Na dit inleidend verhaal bezochten we de oude Citroën uit de jaren twintig, die nu gerestaureerd wordt. Ook de bekleding wordt gerestaureerd waarbij de vrouw van Wil helpt.

Daarna volgt de bewondering van de al gerestaureerde oldtimers, een stuk of zeven, alleen in onberispelijke staat. Tenslotte krijgen we via een video wat te zien van de speciale, goed voorbereide oldtimersrit van Istanbul weer terug naar huis.

We weten nu waaraan de vrije tijd van Wil nuttig beteed wordt, indrukwekkend.

Dialectprijs van Noord-Brabant.

Erfgoed Brabant reikte op 13 november 2013 voor het eerst een Dialectprijs uit. Het winnende project was de Taal van Tilburg, van Stadsmuseum Tilburg. Petra Robben nam de prijs in Bergen op Zoom in ontvangst.

Het project Taal van Tilburg viel in de prijzen vanwege veelzijdigheid, creativiteit en door de manier waarop niet alleen naar het Tilburgs dialect werd gekeken, maar breder naar de taal die nu in Tilburg gesproken wordt.

Van onze voorzitter Henk Veltmeijer kreeg ze hiervoor een lekker flesje Schrobelaer aangeboden.

Artikelen uit 1973 op onze website.

Op onze website <http://www.heemkundekringtilburg.nl/> en in de linkerkolom bij 'archief artikelen' staan de volgende serie artikelen uit de AT uit het jaar 1973:

73.34 Genealogische merkwaardigheid

Ronald Peeters

73.35 Tilburgs archief kwam niet zonder moeilijkheden tot stand

Martin de Bruijn

73.36 Tilburg gedurende de Franse oorlog 1672-1678

Alphonse Plevoets

73.37 Verslag voordrachten

Ineke de Bruijn

DE 'ERFGOED ACADEMIE BRABANT' ORGANISEERT CURSUS 'Regionale geschiedenis in Brabant: een verkenning'

De cursus wordt aangeboden door de Erfgoed Academie Brabant. De reeks van veertien hoorcolleges begint op maandag 20 januari 2014 en eindigt op 19 mei met een excursie. De colleges vinden wekelijks plaats tussen 10.45 en 12.30 uur en worden gegeven door drs. Jan van Oudheusden en prof. dr. Arnoud-Jan Bijsterveld. Prof. dr. Jos Swanenberg verzorgt een gastcollege.

Centraal staat de wisselwerking tussen de beeldvorming over het Brabantse verleden en de vormgeving van de hedendaagse Brabantse identiteit. Deze cursus staat open voor heemkundigen. De deelnamekosten voor niet-UvT-studenten bedragen € 100 exclusief en € 120 inclusief de aanschaf van het boek van Jan van Oudheusden, *Verhalen van Brabant. Geschiedenis en erfgoed in tien tijdvakken* (Zwolle: Waanders Uitgevers, 2011).

Inschrijving voor de cursus is vanaf heden tot 15 januari a.s. per e-mail. Prof. dr. Arnoud-Jan Bijsterveld, Tilburg University, Department of Sociology, e-mail a.j.a.bijsterveld@uvt.nl . Privé tel. 013-5821905.

Tel. 013-4662283, e-mail a.j.a.bijsterveld@uvt.nl.

Websites: <http://www.tilburguniversity.edu/nl/webwijs/show/?uid=a.j.a.bijsterveld>

<http://www.tilburguniversity.edu/cultuur-in-brabant>

Monumentenberichten:

-Bredaseweg 546 Heidepark. Enkele leden van de werkgroep monumenten hebben het pand, een rijksmonument, bezocht. Het is zwaar vervallen en de eigenaar, de gemeente, heeft hier niet het goede voorbeeld gegeven. We hebben B&W een brief geschreven waarin we vragen om goed voor het pand te zorgen, zodat het niet verloren gaat. Middels reacties op onze rubriek Monument in Stadsnieuws (zaterdags blz. 3) waarin we dit monument beschrijven, wisten we dat er belangstellenden zijn die het mooi willen restaureren. Theo Cuijpers heeft hierover op 18-11-13 ingesproken bij de raadscommissie en die deelden onze zorg. B&W kiezen ervoor om eerst te proberen het pand te verkopen met een horecabestemming, zodat het meer zal opbrengen. Dit gaat tijd kosten (bestemmingsplanwijziging) en hopelijk **vervalt het pand niet onherstelbaar**. Het is nu provisorisch afgedekt met een dekzeil. We houden het in de gaten.

-Op 3 december zijn leden van de werkgroep en projectgroep op gesprek geweest bij **wethouder Roel Lauwerier**. Eerder hadden we onze top 40 wederopbouwvergoedslijst toegelicht

bij Marieke Moorman, maar die is intussen geen wethouder meer. Omdat er belangrijke ontwikkelingen zijn rond enkele van deze panden was het goed om ook de nieuwe wethouder hierop te attenderen.

Intussen lijkt de vijver van Beljon (voor het Paleis-Raadhuis) veilig maar de plannen om rond **Stadskantoor 1** en de Katterug het **winkelgebied te intensiveren** (Rijnboutt) worden verder ontwikkeld. De ruime stedenbouwkundige opzet dreigt nu verloren te gaan. We volgen de ontwikkelingen op de voet.

VIER ERFGOED-COLLEGES IN DEN BOSCH

Laat u inspireren door vier erfgoedcolleges.

Donderdag 16 januari 2014, 14.00-16.00 uur: Wies van Leeuwen, architectuurkenner en beleidsmedewerker cultuurhistorie spreekt over De geest van de gotiek. Een overzicht van denken en doen rondom de gotiek van de late middeleeuwen tot de vroege twintigste eeuw.

Donderdag 13 februari 2014, 14.00-16.00 uur: Jan van Oudheusden, provinciaal historicus, gedetacheerd bij Tilburg University, spreekt over zijn nieuwe boek Erfgoed van de Brabanders, verleden met een toekomst. Een primeur, want het boek verschijnt in mei.

Donderdag 6 maart 2014, 14.00-16.00 uur

Frans van Gaal, de Bossche historicus en onderwijsman, spreekt over de Bossche vrijdenker-humanist Jacob Molenschott (1822-1893) een verlichte geest

Donderdag 10 april 2014, 14.00-16.00 uur

Wim van de Donk, commissaris van de koning in Noord-Brabant spreekt over het boek Het Nieuwste Brabant (maart 2014).

Hoe staat het er voor met onze provincie en hoe ziet de toekomst er uit?

Locatie: ZuiderZinkerkerk, Verwersstraat 49, 's-Hertogenbosch (www.zuiderzinkerkerk.nl).

Kosten: 30 Euro voor de hele reeks inclusief afsluiting op 10 april.

Graag aanmelden via info@erfgoedbrabant.nl ; Zie ook www.erfgoedbrabant.nl of neem contact op met moniquegroot@erfgoedbrabant.nl.

Boek over 'Begijnhoven in Nederland'

Recent is in Hilvarenbeek het boek "Begijnhoven in de Nederlanden" gepresenteerd. Als kunstenaar heeft Louis van Gaal middels een honderdtal tekeningen de begijnhoven plus restanten die er nog over zijn van die hoven in beeld gebracht. Na een expositie is hij overal informatie gaan verzamelen. Dat heeft een boek opgeleverd van een 180 pagina's, dat het ontstaan en de ontwikkelingen van de hoven als begijnhoven afzonderlijk bespreekt. Het is een mooie gebonden boek in oblong formaat geworden. Het boek is in eigen beheer uitgegeven en is voor € 27,50 te bestellen bij info@louisdegroot.nl.

Lezingen in	2013:	do. 19-12
	2014:	16/1, 20/2, 20/3, 17/4, 15/5, 19/6.
	Fietstocht op zo. 22/6	Bustocht op zo. 31-8

Wilt u AT niet meer thuis per e-mail ontvangen, stuur dan s.v.p. een e-mail bericht aan

Kense@home.nl

Voor zowel deze A.T. als voor voorgaande nummers kunt u terecht op de website

www.heemkundekringtilburg.nl

Rekeningnummer van de Heemkundekring: 2920712

Heemkundekring Tilburg Tilburg

*Het bestuur van de Heemkundekring Tilborch
wenst alle leden en hun familie
een vredige Kerst en een gezellige jaarwisseling toe!*

Kersmis vruuger

Witte nog, as 't vruuger Kersmis woar,
dagge de Kerststal uit mocht pakke
en dagge mi un teer gebaar
ut Kiendje in de krib liet zakke ?

Witte nog, dagge - werrem ingepakt-
en mi de slaop nog in oew oge,
de voettocht nor de nachtmis het gemakt
en zongt ; "Hosanna in den hoge... ?"

Witte nog, dagge midde in de naacht
nirknielde op die harde banke
en stillekes bij oew eige doacht ;
"Lieven Heer, ik moet oe toch bedanke."

Witte nog, dagge ' ne koppere cent
in ut gleufke van da Engeltje mocht mikke
en da da bildje dan zu welgemend
en dankbaar mi zonnen kop kos knikke ?

Witte nog, dagge buite kwaamt
en dattur snuw lag op de beum' en struike
en dagge op 'ne kilometer zugenaamd
de werrem worstebreukes al kost ruike ?

Witte gullie ammel nog, hoe 't is gewist
of bende da al lang verlorre,
en witte nie ins nie mir, da mi di fist
Onze Lieven Heer wir wordt geborre ?

Ik wit ut nog, ik vonnut unne schonnen tijd;
zu lekker werm, dicht bij mekare blijve.
Un par daag sfeer, meziek, gezelligheid;
un goej gevuul, al kan ik da nie krek omschrijve.

Och, meschien ben ik mar un keind,
da ik dor zo van kos geniete,
mar ik denk dik bè alles wa verdwijnt;
"As ze Kersmis nou us Kersmis liete....."

*Ad Louwers
Son en Breugel*

(met dank aan Wil Brouwers)